

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

Zagreb
rujan 2007.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

Članak 1.

U Obiteljskom zakonu („Narodne novine“ br. 116/03., 17/04., 136/04.) u članku 85. riječ: „donatora“ zamjenjuje se riječju: „darivatelja“.

Članak 2.

Članak 86. mijenja se i glasi:

«(1) Iznimno, majčin muž može osporavati očinstvo djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka ili tijekom tristo dana od prestanka braka, ako je dijete začeto uz medicinsku pomoć sjemenom druge osobe bez ovjerovljenoga muževa pristanka.

(2) Žena koja je dijete rodila, koje je začeto jajnom stanicom druge žene, ima pravo osporavati majčinstvo ako je do oplodnje uz medicinsku pomoć došlo bez njezinoga ovjerovljenog pristanka.

(3) Žena čijom jajnom stanicom je dijete začeto bez njezinoga ovjerovljenog pristanka ima pravo osporavati majčinstvo ženi koja ga je rodila ako istovremeno traži da se utvrdi njezino majčinstvo.

(4) Tužba radi osporavanja očinstva može se podnijeti u roku šest mjeseci od dana saznanja da je do začeća došlo na način iz stavka 1. ovoga članka, a najkasnije do navršene sedme godine života djeteta.

(5) Ako muž prije rođenja djeteta sazna da je do začeća došlo na način iz stavka 1. ovoga članka, tužbu radi osporavanja očinstva može podnijeti u roku šest mjeseci od dana rođenja djeteta.

(6) Tužba iz stavaka 2. ili 3. ovoga članka može se podnijeti u roku šest mjeseci od dana saznanja da je do začeća došlo oplodnjom uz medicinsku pomoć, a najkasnije do navršene sedme godine života djeteta.

(7) Ako žena koja je dijete rodila ili žena čijom jajnom stanicom je došlo do začeća na način iz stavaka 2. ili 3. ovoga članka sazna prije rođenja djeteta da je došlo do začeća oplodnjom uz medicinsku pomoć, tužbu može podnijeti u roku šest mjeseci od dana rođenja djeteta.»

Članak 3.

U članku 107. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog djeteta ili posvojenog djeteta, bivšeg roditeljevog izvanbračnog druga odnosno bivše maćehe ili očuha, donijeti odluku o susretima i druženju djeteta s navedenim osobama, uzimajući u obzir dobrobit djeteta.»

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. iza brojke “2.” dodaju se riječi: ”i 3.”.

Članak 4.

Članak 126. mijenja se i glasi:

«(1) Posvojitelj može biti osoba u dobi od najmanje 21 godine, a starija od posvojenika najmanje 18 godina.

(2) Ako postoje osobito opravdani razlozi posvojitelj može biti i osoba mlađa od 21 godine.»

Članak 5.

U članku 141. stavak 6. mijenja se i glasi:

«(6) U maticu rođenih djeteta matičar će upisati bilješku o izvršenom posvojenju uz napomenu da se na temelju tog upisa više ne izdaju isprave.»

Iza stavka 6. dodaje se novi stavak 7. koji glasi:

«(7) Nakon toga matičar će izvršiti novi temeljni upis činjenice rođenja, sukladno podacima iz stavka 1. i 2. ovog članka.»

Stavak 7. postaje stavak 8.

Članak 6.

U članku 186. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

«(4) Skrbnik ne može u ime i za račun šticećenika sklopiti ugovor o dosmrtnom uzdržavanju.»

Članak 7.

Članak 207. mijenja se i glasi:

«Osobe iz članka 206. ovoga Zakona međusobnom uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe, uz uvjete i na način predviđen ovim Zakonom.»

Članak 8.

U članku 208. dodaju se stavci 2. i 3 koje glase:

«(2) Ovlaštenici prava na uzdržavanje mogu se odreći već stečenih prava po osnovi uzdržavanja, odnosno mogu s njima raspolagati na neki drugi način.

(3) Odredba iz stavka 2. ovoga članka ne primjenjuje se na uzdržavanje maloljetne djece ili djece nad kojima roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.»

Članak 9.

U članku 209. dodaju se novi stavci 2., 3. i 4. koji glase:

«(2) Roditelj koji nije uzdržavao svoje dijete koje s njim ne živi u obiteljskoj zajednici, a bio je dužan to učiniti, dužan je djetetu isplatiti naknadu za uskraćeno uzdržavanje i unatrag od nastanka toga prava pa do podnošenja tužbe.

(3) Tražbina djeteta iz st. 2. ovoga članka prema roditelju koji ga nije uzdržavao, zastaruje za vrijeme od 5 godina od dana nastanka obveze.

(4) Smatra se da je obveza uzdržavanja za pojedini mjesec nastala koncem mjeseca za koji je uzdržavanje trebalo dati.»

Članak 10.

Članak 210. mijenja se i glasi:

«(1) Roditelji su dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi odnosno pohađa sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, te redovito i uredno ispunjava svoje obveze.

(2) Punoljetno dijete koje je završilo obrazovanje iz stavka 1. ovoga članka, a ne može se zaposliti roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon prestanka obrazovanja.

(3) Punoljetno dijete koje zbog bolesti, mentalnog ili tjelesnog oštećenja nije sposobno za rad, roditelji su dužni uzdržavati dok ta nesposobnost traje.

(4) Roditelj djeteta iz st. 1. ovoga članka ima pravo od djeteta, nadležnih tijela i pravnih osoba tražiti i dobiti podatke o djetetovom obrazovanju odnosno zaposlenju.

(5) Smatra da se da učenik, odnosno student redovito i uredno ispunjava svoje obveze i kad zbog opravdanih razloga (trudnoće, bolesti i sličnih razloga) nije uspio ispuniti obveze tekuće školske, odnosno akademske godine.»

Članak 11.

Iza članka 212. dodaju se novi članci 212.a do 212.c koji glase:

«Članak 212. a

(1) Ako je pravo na uzdržavanje djeteta iz čl. 210. ovoga Zakona utvrđeno ovršnom ispravom, roditelj može tužbom tražiti da se utvrdi prestanak njegove obveze uzdržavanja na temelju te isprave čim prestanu pretpostavke za uzdržavanje djeteta.

(2) U presudi kojom prihvaća tužbeni zahtjev iz stavka 1. ovoga članka sud će po službenoj dužnosti kao dan prestanka prava na uzdržavanje utvrditi dan podnošenja tužbe ili koji drugi dan poslije toga dana ako nađe da je ona prestala toga dana.

(3) U parnici iz stavka 1. ovoga članka ili u posebnom postupku osiguranja sud može na prijedlog roditelja donijeti privremenu mjeru o zabrani naplate uzdržavanja na temelju ovršne isprave kojom je ono određeno do pravomoćnog okončanja spora. Ta se zabrana može odnositi samo na prisilne naplate pojedinih tražbina za uzdržavanje nastalih nakon dana podnošenja tužbe, s time da sud kao dan na koji se odnosi zabrana može odrediti i koji kasniji dan.

(4) Na temelju privremene mjere iz stavka 3. ovoga članka sud koji provodi ovrhu određenu radi naplate tražbine za uzdržavanje na temelju ovršne isprave iz stavka 1. ovoga članka odgodit će na prijedlog roditelja ovrhu do pravomoćnog dovršetka parničnog postupka pokrenutog tužbom iz

stavka 1. ovoga članka, odnosno do ukidanja privremene mjere prije toga, i to samo radi naplate pojedinih tražbina na koje se zabrana iz privremene mjere odnosi.

(5) Nakon pravomoćnosti presude kojom je utvrđen dan prestanka obveze za uzdržavanje, na temelju ovršne isprave kojom je utvrđena ta obveza može se tražiti ovrha samo radi naplate tražbina nastalih do toga dana.

Članak 212.b

(1) Ako je pravo na uzdržavanje djeteta iz čl. 210. ovoga Zakona utvrđeno ovršnom ispravom, roditelj može tužbom predložiti da sud odlukom utvrdi njegovu smanjenu obvezu uzdržavanja čim nastanu okolnosti uslijed kojih je do toga došlo. U toj tužbi roditelj je dužan naznačiti smanjeni iznos za koji smatra da ga je još uvijek dužan plaćati.

(2) Ako nađe da je prijedlog za smanjenje obveze uzdržavanja u cijelosti ili djelomično osnovan, sud će u presudi kojom će odlučiti o tužbi iz stavka 1. ovoga članka po službenoj dužnosti izreći koliko je roditelj dužan plaćati za uzdržavanje u smanjenom iznosu, i to od dana podnošenja tužbe ili kojeg drugog dana poslije toga dana, ili će taj prijedlog u cijelosti odbiti kao neosnovan.

(3) U parnici iz stavka 1. ovoga članka ili u posebnom postupku osiguranja sud može na prijedlog roditelja donijeti privremenu mjeru o zabrani naplate određenog dijela uzdržavanja na temelju ovršne isprave kojom je ono određeno do pravomoćnog okončanja spora. Ta se zabrana može odnositi samo na prisilne naplate pojedinih tražbina za uzdržavanje nastalih nakon dana za koji je u tužbi predloženo da se utvrdi kao dan smanjenja obveze za uzdržavanje, s time da sud kao dan na koji se odnosi zabrana može odrediti i koji kasniji dan.

(4) Na temelju privremene mjere iz stavka 3. ovoga članka sud koji provodi ovrhu određenu radi naplate tražbine za uzdržavanje na temelju ovršne isprave iz stavka 1. ovoga članka odgodit će djelomično na prijedlog roditelja ovrhu do pravomoćnog dovršetka parničnog postupka pokrenutog tužbom iz stavka 1. ovoga članka, odnosno do ukidanja privremene mjere prije toga, i to samo radi naplate dijelova pojedinih tražbina na koje se zabrana iz privremene mjere odnosi.

(5) Nakon ovršnosti presude kojom je utvrđeno da je roditelj dužan plaćati uzdržavanje od određenoga dana u smanjenom iznosu, ovrha se radi naplate uzdržavanja prema ovršnoj ispravi iz stavka 1. ovoga članka može tražiti samo za vrijeme do dana na koji se odnosi ta presuda.

Članak 212.c

(1) Roditelj koji je davao uzdržavanje i nakon podnošenja tužbe iz članka 212.a i 212.b ovoga Zakona na temelju ovršnih isprava iz članka 212.a stavak 1. i članka 212.b stavak 1. ovoga Zakona ima pravo na povrat vrijednosti neosnovano danog uzdržavanja ako njegova tužba bude prihvaćena.

(2) Roditelj može zahtjev za povrat vrijednosti danog uzdržavanja istaknuti u posebnoj tužbi.»

Članak 12.

U članku 214. dodaje se novi stavak 4., koji glasi:

«(4) Odredbe članka 212.a do 212.c. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na obvezu maćehe ili očuha da uzdržavaju maloljetnog pastorka.»

Članak 13.

Članak 215. mijenja se i glasi:

«(1) Punoljetni pastork je, pod uvjetima iz članka 214. stavak 1. i 2. ovoga Zakona, dužan uzdržavati maćehu odnosno očuha, ako su ga maćeha ili očuh uzdržavali ili se brinuli o njemu dulje vrijeme.

(2) Odredbe članka 212.a do 212.c. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na obvezu punoljetnog pastorka da uzdržava maćehu i očuha.»

Članak 14.

Članak 216. mijenja se i glasi:

«(1) Ako roditelj ne uzdržava dijete, baka i djed po tom roditelju dužni su ga uzdržavati prema odredbama članka 209.-211. ovoga Zakona.

(2) Odredbe članka 212.a do 212.c. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na obvezu bake i djeda iz stavka 1. ovoga članka.»

Članak 15.

Iza članka 216. dodaje se novi članak 216.a koji glasi:

«Članak 216.a

Tužbom se uzdržavanje u slučajevima iz čl. 213. do 216. ovoga Zakona može tražiti samo za vrijeme nakon njezina podnošenja.»

Članak 16.

U članku 218. dodaje se novi stavak 3., koji glasi:

«(3) Bračni drug može tužbom tražiti uzdržavanje samo za vrijeme nakon njezina podnošenja.»

Članak 17.

U članku 220. stavak 2. se mijenja i glasi:

«(2) U osobito opravdanim slučajevima sud može produljiti obvezu uzdržavanja.»

Članak 18.

U članku 221. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

«(2) Pravo na uzdržavanje razvedenog bračnog druga ili bračnog druga iz poništenog braka prestaje i kad taj bračni drug zasnuje izvanbračnu zajednicu ili kad postane nedostojan tog prava ili kad prestane koja od pretpostavki iz članka 217. ovoga Zakona.

(3) Odredbe članka 212.a i 212.b ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.»

Iza stavka 3. dodaje se novi članak 4., koji glasi:

«(4) Bračni drug koji je snosio troškove uzdržavanja drugog bračnog druga i nakon prestanka obveze za uzdržavanje odnosno nakon njezina smanjenja ima pravo na povrat vrijednosti danog uzdržavanja i za vrijeme prije podnošenja tužbe kojom je tražio da se utvrdi prestanak obveze uzdržavanja odnosno da se ta obveza smanji.»

Članak 19.

U članku 222. dodaje se novi stavak 3., koji glasi:

«(3) Izvanbračni drug može tužbom tražiti uzdržavanje samo za vrijeme nakon njezina podnošenja.»

Članak 20.

Članak 224. mijenja se i glasi:

«(1) Izvanbračni drug ima pravo na uzdržavanje do godine dana od podnošenja tužbe.

(2) Odredbe članka 220. stavka 2. i 3. ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.»

Članak 21.

U članku 225. stavci 2. i 3. se mijenjaju i glase:

«(2) Pravo na uzdržavanje izvanbračnog druga prestaje i kad taj izvanbračni drug zasnuje izvanbračnu zajednicu ili kad postane nedostojan tog prava ili kad prestane koja od pretpostavki iz članka 217. ovoga Zakona.

(3) Odredbe članka 212.a i 212.b ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.»

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak, 4. koji glasi:

«(4) Izvanbračni drug koji je snosio troškove uzdržavanja drugog izvanbračnog druga i nakon prestanka obveze za uzdržavanje odnosno njezina smanjenja ima pravo na povrat vrijednosti danog uzdržavanja i za vrijeme prije podnošenja tužbe kojom je tražio da se utvrdi prestanak obveze uzdržavanja odnosno da se ta obveza smanji.»

Članak 22.

U članku 226. dodaju se stavci 2. i 3., koji glase:

«(2) Otac izvanbračnog djeteta dužan je isplatiti naknadu za uskraćeno uzdržavanje iz stavka 1. ovoga članka i za vrijeme do podnošenja tužbe.

(3) Odredbe članka 212.a i 212.b primjenjuju se na odgovarajući način.»

Članak 23.

U članku 229. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

«(2) Ovlaštenik prava na uzdržavanje može osobe koje su podredno dužne davati uzdržavanje u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka tužiti tužbom koja je podnesena protiv osobe koja je prije njih dužna davati uzdržavanje, ili odvojenom tužbom.

(3) Sud će u parnici iz stavka 2. ovoga članka prihvatiti zahtjev za uzdržavanje protiv osobe podredno dužne davati uzdržavanje ako tužitelj učini vjerojatnim da osoba koja je dužna prije te osobe davati uzdržavanje nije u mogućnosti u potpunosti zadovoljiti potrebe tužitelja za uzdržavanje.»

Članak 24.

Članak 230. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Centar za socijalnu skrb nastojat će da se roditelji međusobno ili da se oni i dijete koje se redovito školuje nakon punoljetnosti nagode o visini, odnosno povećanju doprinosa za uzdržavanje djeteta uvijek kad je to moguće, vodeći računa o dobrobiti djeteta.»

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3., koji glasi:

«(3) Nakon pokretanja parnice za uzdržavanje, sud će nastojati da se roditelji međusobno ili oni i dijete koje se redovito školuje i nakon punoljetnosti sklope sudsku nagodbu o visini, odnosno povećanju doprinosa za uzdržavanje djeteta uvijek kad je to moguće, vodeći računa o dobrobiti djeteta.»

Članak 25.

U članku 231. stavku 3. iza riječi: "u obzir" dodaju se riječi: "njezino imovinsko stanje,", a iza riječi: "potrebe i" dodaje se riječ: "druge".

Iza stavka 3. dodaju se novi stavci 4. i 5., koji glase:

«(4) Ako ocijeni da je to potrebno, sud će od osobe koja je dužna uzdržavati zatražiti da dade prokazni popis imovine uz odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnog zakona.

(5) Ako ocijeni da je to potrebno, sud može od Ministarstva financija - Porezne uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Financijske agencije i drugih osoba zatražiti podatke s kojima raspolažu uz odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnog zakona.»

Članak 26.

U članku 232. stavku 3. iza riječi: "mogućnostima" briše se riječ: "pojednog", a iza riječi: "roditelja" dodaju se riječi "koji ima obvezu plaćanja uzdržavanja odnosno u skladu s povećanim potrebama djeteta".

Dosadašnji stavak 4. mijenja se i glasi:

«(4) Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi odredit će jednom godišnje, a najkasnije do 1. travnja tekuće godine objaviti minimalne novčane iznose potrebne za mjesečno uzdržavanje djeteta, koje je dužan platiti roditelj koji ne živi s djetetom. Minimalni iznos određuje se u postotku od prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu, i to:

- za dijete do 6 godina 17% prosječne plaće,
- za dijete od 7 do 12 godina 20% prosječne plaće,
- za dijete od 13 do 18 godina 22% prosječne plaće.»

Iza stavka 4. dodaju se novi stavci 5. i 6., koji glase:

«(5) Ako je obveznik uzdržavanja dužan uzdržavati više djece u skladu s ovim Zakonom, obveza uzdržavanja može biti određena i u manjem iznosu od onoga u stavku 4. ovoga članka, ali tako da ne bude manja od jedne polovice iznosa iz toga stavka.

(6) Obveza roditelja koji ne živi s djetetom može biti određena i u iznosu nižem od onih iz stavka 4. i 5. ovoga članka u slučaju iz članka 211. ovoga Zakona.»

Članak 27.

Iza članka 232. dodaje se članak 232.a koji glasi:

«Članak 232.a

(1) Radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje ovrha se može provesti na cjelokupnoj imovini ovršenika koja može biti predmet ovrhe.

(2) Ovrha radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta može se provesti na cijeloj plaći ili drugom stalnom novčanom primanju roditelja, osim na iznosu koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu.

(3) Ovrha na plaći i drugom stalnom novčanom primanju roditelja za uzdržavanje djeteta provest će se prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina na tim primanjima neovisno o vremenu njihova nastanka.»

Članak 28.

Članak 233. mijenja se i glasi:

«Čuvanje, njega i skrb koju za maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju skrb nakon punoljetnosti, ulaže roditelj s kojim dijete živi, vrijednosno su izjednačeni s novčanim iznosom kojeg daje za uzdržavanje roditelj s kojim dijete ne živi.»

Članak 29.

Članak 234. mijenja se i glasi:

«(1) Centar za socijalnu skrb dužan je u ime djeteta pokrenuti i voditi parnicu o uzdržavanju odnosno za povećanje uzdržavanja ako o djetetu skrbi druga fizička osoba ili pravna osoba ili ako roditelj s kojim dijete živi to pravo ne ostvaruje iz neopravdanih razloga duže od tri mjeseca od dana kad je ovršna isprava stekla svojstvo ovršnosti.

(2) Centar za socijalnu skrb dužan je u roku od petnaest dana od primitka ovršne isprave tražiti ovrhu na temelju odluke o uzdržavanju djeteta, ako to nije učinio sud u skladu s odredbom članka 350. ovoga Zakona.

(3) Centar za socijalnu skrb dužan je u roku od petnaest dana od primitka ovršne isprave zatražiti donošenje odluke o određivanju privremene mjere osiguranja na imovini roditelja obveznika uzdržavanja, ako to nije učinio sud u skladu s odredbom članka 350. ovoga Zakona.»

Članak 30.

Članak 235. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Centar za socijalnu skrb dužan je voditi očevidnik svih odluka, sudskih nagodbi i nagodbi sklopljenih u centru za socijalnu skrb o uzdržavanju maloljetnog djeteta i djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.»

U stavku 2. iza riječi "sudskih odluka" dodaju se riječi "i nagodbi", a iza riječi "o uzdržavanju" dodaje se riječ "te".

Članak 31.

Članak 236. mijenja se i glasi:

«(1) Sud će uputiti obveznika uzdržavanja da može u zapisnik na ročištu pred sudom, pred centrom za socijalnu skrb ili posebnom ovjerovljenom ispravom dati suglasnost da se radi naplate tražbine ovlaštenika uzdržavanja zaplijene njegova plaća, mirovina ili neko drugo slično novčano primanje, u cijelosti ili djelomice, i da se isplate obavljaju izravno ovlašteniku uzdržavanja na način određen u toj ispravi. Takva isprava izdaje se u jednom primjerku i ima pravni učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi.

(2) Ispravu iz stavka 1. ovoga članka s učincima dostave rješenja o ovrsi poslodavcu dostavlja obveznik uzdržavanja ili ovlaštenik uzdržavanja, preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom ili preko javnoga bilježnika.

(3) Isprava iz stavka 1. ovoga članka ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv obveznika uzdržavanja i na drugim predmetima ovrhe.

(4) Na izjavu obveznika uzdržavanja iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Ovršnoga zakona o zapljeni plaće i drugih stalnih novčanih primanja dužnika po njegovu pristanku.»

Članak 32.

Članak 237. mijenja se i glasi:

«(1) Kad centar za socijalnu skrb primi pravomoćnu sudsku presudu, rješenje o privremenoj mjeri, sudsku nagodbu o uzdržavanju djeteta, odnosno kad je sklopljena nagodba iz članka 230. ovoga Zakona, dužan je roditelja s kojim dijete živi te roditelja koji je dužan davati uzdržavanje obavijestiti u pisanom obliku o pravima i dužnostima iz uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti prema odredbama ovog Zakona.

(2) U obavijesti iz stavka 1. ovoga članka centar za socijalnu skrb će roditelja s kojim dijete živi osobito:

- upozoriti da je dužan obavijestiti centar za socijalnu skrb ako obveznik plaćanja uzdržavanja ne ispunjava svoju obvezu redovito i u cijelosti, te

- da dijete ima pravo na privremeno uzdržavanje (članak 352. ovog Zakona) ako roditelj ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja dulje od šest mjeseci neprekidno ili ako ne plati za šest mjeseci s prekidima unutar razdoblja od devet mjeseci.

(3) U obavijesti iz stavka 1. ovoga članka centar za socijalnu skrb će roditelja koji je dužan davati uzdržavanje osobito upozoriti:

- da je neispunjavanje obveze uzdržavanja kazneno djelo,

- na okolnost da će se djetetu osigurati privremeno uzdržavanje ako on ne bude ispunjavao svoju obvezu duže od šest mjeseci neprekidno ili ako ne plati za šest mjeseci s prekidima ukupno unutar razdoblja od devet mjeseci, kao i o pravu državnog odvjetništva da u tom slučaju traži naknadu troškova uzdržavanja.

(4) Centar za socijalnu skrb je dužan podnijeti kaznenu prijavu protiv osobe koja ne ispunjava svoju obvezu uzdržavanja na temelju ovršne isprave (sudske presude, rješenja o privremenoj mjeri, sudske nagodbe ili nagodbe iz članka 230. ovog Zakona) u roku 15 dana od dana saznanja da se obveza uzdržavanja ne ispunjava redovito i u cijelosti».

Članak 33.

Članci 239. – 242. brišu se.

Članak 34.

U članku 243. prije riječi: "Osoba" dodaje se brojka: "(1), a iza riječi: "pravomoćnom odlukom," dodaju se riječi: "sudskom nagodbom".

Dodaju se novi stavci 2. do 6., koji glase:

«(2) U parnici radi povećanja uzdržavanja sud može na zahtjev tužitelja donijeti i privremenu mjeru radi plaćanja povećanog iznosa uzdržavanja.

(3) Ako povećanje uzdržavanja traži maloljetno dijete ili dijete nad kojim se ostvaruje roditeljska skrb nakon punoljetnosti, sud može privremene mjere iz stavka 2. odrediti i po službenoj dužnosti.

(4) U presudi kojom povećava iznos uzdržavanja sud će utvrditi povećani iznos uzdržavanja i odrediti dan od kojega se on treba plaćati.

(5) O zahtjevu za prestanak ili smanjenje uzdržavanja sud će odlučiti prema odredbama članka 212.a i 212.b. ovoga Zakona.

(6) Pravo na plaćanje pojedinih obroka uzdržavanja stečeno prije vremena na koji se odnosi odluka o povećanju, smanjenju ili prestanku uzdržavanja ostvarivat će se na temelju ovršne isprave kojom je utvrđeno.»

Članak 35.

Članak 244. mijenja se i glasi:

«(1) Fizička ili pravna osoba koja nije bila dužna uzdržavati, a snosila je troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovome Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani.

(2) Osoba koja je podredno dužna davati uzdržavanje, a snosila je troškove uzdržavanja, ovlaštena je tražiti od osobe koja je prije nje bila dužna davati uzdržavanje naknadu onoga što je umjesto nje dala za uzdržavanje.

(3) Ako je troškove uzdržavanja djeteta snosio centar za socijalnu skrb u skladu s člankom 352. ovoga Zakona, tužbu protiv obveznika uzdržavanja podnijet će državno odvjetništvo.

(4) Centar za socijalnu skrb koji je isplaćivao privremeno uzdržavanje u skladu s odredbama ovoga Zakona dužan je u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti odluke o privremenom uzdržavanju obavijestiti nadležno državno odvjetništvo da pokrene spor protiv obveznika uzdržavanja koji je bio dužan davati uzdržavanje, a to nije činio.

(5) Sredstva koja su utužena i naplaćena u skladu sa stavkom 3. ovoga članka uplaćuju se na račun državnog proračuna.

(6) Postupci za naknadu učinjenih troškova uzdržavanja su hitni.»

Članak 36.

U članku 261. stavak 2 mijenja se i glasi:

«(2) Odobrenje centra za socijalnu skrb potrebno je i za poduzimanje postupovnih radnji pred sudom ili drugim državnim tijelom kojima se raspolaže imovinom maloljetnog djeteta.»

Iza stavka 2. dodaju se novi stavci 3. i 4., koji glase:

«(3) Za sklapanje ugovora između maloljetnog djeteta i fizičkih ili pravnih osoba kojima je predmet raspolaganje budućim imovinskim pravima djeteta u vezi s njegovim športskim, umjetničkim ili sličnim aktivnostima, potrebno je prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb. Centar za socijalnu skrb mora, radi dobrobiti djeteta, osobito paziti da se zaštite djetetova imovinska prava i interesi.

(4) Obveze iz ugovora iz stavka 3. ovoga članka mogu trajati najdulje do punoljetnosti djeteta.»

Članak 37.

U članku 264. iza riječi: "će se" dodaju se riječi: "na odgovarajući način".

Članak 38.

Članak 265. mijenja se i glasi:

«U posebnim parničnim i, kad je to potrebno, izvanparničnim postupcima iz članka 263. stavka 1. ovoga Zakona prvo ročište mora se održati u roku od petnaest dana od dana kad je tužba ili prijedlog primljen u sudu, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.»

Članak 39.

Članak 266. mijenja se i glasi:

«O žalbi protiv odluke donesene u prvostupanjskom postupku u predmetima iz članka 263. stavak 1. ovoga Zakona, sud drugog stupnja dužan je odluku donijeti i otpremiti je u roku od šezdeset dana od dana primitka žalbe.»

Članak 40.

U članku 268. stavku 3. iza riječi: "članka" dodaju se riječi: "na zahtjev protivne stranke ili po službenoj dužnosti".

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

«(4) Ako sud stranci iz stavka 1. ovoga članka postavi privremenog zastupnika, neće prekinuti postupak, a ako ga naknadno postavi, nastaviti će prekinuti postupak.»

Članak 41.

U članku 270. u stavku 1. brišu se riječi «i u stvarima uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb».

U članku 270. u stavku 3. iza riječi: "odricanja," dodaju se riječi: "presudu zbog ogluhe".

Članak 42.

Iza članka 270. dodaje se novi članak 270.a, koji glasi:

«Članak 270.a

(1) U parnicama radi uzdržavanja maloljetno se dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti ne može u parnici kao tužitelj odreći tužbenog zahtjeva, niti može kao tuženik priznati tužbeni zahtjev.

(2) U parnicama radi uzdržavanja protivnik maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb može se odreći tužbenog zahtjeva, odnosno priznati tužbeni zahtjev.

(3) U parnicama radi uzdržavanja stranke mogu u postupku pred sudom sklopiti sudsku nagodbu.

(4) U postupcima iz stavka 1. i 2. ovoga članka sud je ovlašten utvrđivati i činjenice koje stranke nisu iznijele, a može odlučiti da se dokazuje i činjenice koje su stranke priznale u postupku.»

Članak 43.

U članku 271. dodaje se novi stavak 2., koji glasi:

«(2) U statusnim parnicama i parnicama radi uzdržavanja nema mirovanja postupka.»

Članak 44.

U članku 273. riječ: "bračnim" zamjenjuje se riječju: "statusnim".

Članak 45.

Članak 274. mijenja se i glasi:

«(1) Kad centar za socijalnu skrb pokrene postupak u slučajevima u kojima je na to ovlašten ovim Zakonom, on u postupku ima položaj stranke.

(2) Centar za socijalnu skrb može se kao stranka pridružiti postupku koji je pokrenula druga osoba, ako je ovlašten za pokretanje toga postupka.

(3) Centar za socijalnu skrb ovlašten je sudjelovati kao umješač u postupcima koje nije ovlašten pokrenuti ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa stranke koja se nije sposobna sama o njima brinuti, a osobito radi zaštite prava i interesa maloljetnog djeteta ili punoljetnog djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb.

(4) Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati centar za socijalnu skrb da sudjeluje kao umješač u postupku koji nije ovlašten pokrenuti i odrediti mu rok u kojem može prijaviti svoje sudjelovanje. Dok ne istekne rok, sud će zastati s postupkom, ali svoje pravo sudjelovanja u postupku centar za socijalnu skrb može koristiti i nakon proteka tog roka.»

Članak 46.

U članku 275. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Kad se u postupku pred sudom odlučuje o pravima i dužnostima u odnosima roditelja i maloljetne djece ili punoljetnih osoba koje nisu u stanju same skrbiti o svojim pravima i interesima, sud će uvijek pozvati centar za socijalnu skrb.»

Članak 47.

Članak 276. mijenja se i glasi:

«(1) Kad sudjeluje u postupku prema odredbama članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona, centar za socijalnu skrb ovlašten je podnijeti svoj prijedlog i poduzimati druge radnje u postupku radi zaštite prava i interesa maloljetne djece te punoljetnih osoba koje nisu u stanju same skrbiti o svojim pravima i interesima.

(2) Kad sudjeluje u postupku prema odredbama članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona, centar za socijalnu skrb ovlašten je iznositi činjenice koje stranke nisu navele, predlagati dokaze i podnositi pravne lijekove.

(3) Svoje sudjelovanje u postupku u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka centar za socijalnu skrb prijavljuje podneskom sudu koji vodi postupak.»

Članak 48.

U članku 277. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Sud pred kojim se provodi postupak u slučajevima iz članka 274. stavak 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona pozivat će centar za socijalnu skrb na ročišta i dostavljati mu podneske stranaka i odluke, bez obzira sudjeluje li centar za socijalnu skrb u postupku.»

Članak 49.

Članak 279. mijenja se i glasi:

«(1) Kad centar za socijalnu skrb sudjeluje u postupku kao stranka, na naknadu troškova postupka i njegove dužnosti snišanja troškova u postupku pred sudom primjenjuju se odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na državnog odvjetnika.

(2) Centar za socijalnu skrb sam snosi troškove koje je imao u povodu sudjelovanja u postupcima iz članka 274. stavka 3. i 4. te članka 275. ovoga Zakona.»

Članak 50.

Iza članka 294. dodaje se novi članak 294.a, koji glasi:

«Članak 294.a

Sud može, kad donosi odluku kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi, uzimajući u obzir dobrobit djeteta, odlučiti o susretima i druženju djeteta odnosno posvojenika s maćehom ili očuhom, ako su u trenutku prestanka bračne zajednice živjeli zajedno i brinuli se o djetetu.»

Članak 51.

U članku 304. riječ: “parnicama” zamjenjuje se riječju: “sporovima”.

Članak 52.

U članku 305. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Ako ocijeni da je sporazum stranaka iz stavka 1. ovoga članka u skladu s dobrobiti djeteta, sud će dopustiti strankama da sklope sudsku nagodbu.»

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

«(3) Protiv drugostupanjske odluke o uzdržavanju maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti dopuštena je revizija iz članka 382. stavka 2. Zakona o parničnom postupku.»

Članak 53.

Iza članka 305. dodaju se novi članci 305.a do 305.d, koji glase:

«Članak 305.a

(1) U sporovima o uzdržavanju sud će tužbu dostaviti tuženiku na odgovor, osim ako okolnosti pojedinog slučaja ne zahtijevaju da se tuženiku tužba odmah dostavi s pozivom na ročište.

(2) U sporu o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud može donijeti presudu zbog ogluhe, presudu zbog izostanka te presudu na temelju priznanja ako ocijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.

(3) U sporu o uzdržavanju u kojem je tuženik maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud može donijeti presudu na temelju odricanja ako ocijeni da je to u skladu s dobrobiti djeteta.

Članak 305.b

(1) U sporovima o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti u kojem se tužba nije mogla tuženiku dostaviti na adresi

naznačenoj u tužbi, sud će od nadležne policijske uprave zatražiti podatke o adresi tuženika. Podatci se mogu zatražiti i telefonskim putem, o čemu će se sačiniti službena bilješka.

(2) Ako se dostava tužbe ne uspije obaviti ni na adresi koju sud dobije od nadležne policijske uprave, sud će tuženiku bez odgode postaviti privremenog zastupnika.

(3) Smatrat će se da se dostava nije uspjela obaviti ako se nije uspjela obaviti ni prigodom drugog pokušaja prema pravilima Zakona o parničnom postupku o osobnoj dostavi, ili stoga što tuženik ni nakon druge ostavljene obavijesti nije preuzeo pismo u pošti.

Članak 305.c

(1) U sporovima o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud je dužan već prigodom dostave tužbe tuženiku dostaviti i poziv za prvo ročište.

(2) Ako se ispune uvjeti za donošenje presude zbog ogluhe ili zbog izostanka, sud će na ročištu iz stavka 1. ovoga članka strankama objaviti presudu te im je uručiti. Odsutnoj stranci se presuda neće dostaviti, već će se objaviti na oglasnoj ploči suda. Smatrat će se da je dostava presude toj stranci obavljena istekom osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči.

(3) Ako se ne ispune uvjeti za donošenje presude zbog ogluhe, sud će održati ročište iz stavka 1. ovoga članka i, ako odluči to ročište odgoditi, odmah na njemu zakazati novo ročište, na koje se odsutna stranka neće posebno pozivati.

(4) Ako se na ročištu iz stavka 3. ovoga članka ispune uvjeti za donošenje presude zbog izostanka, sud će donijeti tu presudu, odmah je napisati i uručiti strankama. Odsutnoj stranci se presuda neće dostaviti, već će se objaviti na oglasnoj ploči suda. Smatrat će se da je dostava presude toj stranci obavljena istekom osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči.

(5) Na način naveden u stavku 3. ovoga članka sud će postupati i prigodom svake naredne odgode ročišta, s time da će na ročištu na kojem će zaključiti glavnu raspravu odrediti ročište za objavu presude.

(6) Na ročištu za objavu presude sud će je u pravilu strankama i uručiti, a ako do toga ročišta presuda ne bude napisana, na njemu će odrediti posebno ročište za uručenje presude, o kojemu se odsutna stranka neće posebno obavijestiti.

(7) Stranci koja ne pristupi na ročište za uručenje presude, presuda se neće posebno dostaviti, već će se objaviti na oglasnoj ploči suda. Smatrat će se da je dostava presude toj stranci obavljena istekom osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči.

Članak 305.d

(1) U sporovima o uzdržavanju u kojemu je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud je dužan već na prvom ročištu, nakon što strankama omogući da se o tome izjasne, odnosno, ako to okolnosti slučaja zahtijevaju, i prije toga, neovisno o tome je li se tuženik o tome mogao izjasniti, rješenjem o privremenoj mjeri naložiti tuženiku da tužitelju plaća određeni iznos na ime uzdržavanja za koji ocijeni na temelju navoda u tužbi i priloga uz tužbu, izjava stranaka na ročištu te na njemu izvedenih dokaza da je primjeren.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka dopuštena je posebna žalba.

(3) Na temelju rješenja o privremenoj mjeri iz stavka 1. ovoga članka može se tražiti ovrha kao na temelju ovršne isprave.

(4) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka sud može staviti izvan snage ili izmijeniti tijekom prvostupanjskoga postupka. U rješenju kojim će o tome odlučiti sud je dužan odrediti hoće li se i nakon njegova donošenja moći i u kojem iznosu tražiti ovrha radi naplate pojedinih od mjesečnih obroka uzdržavanja na koje je tužitelj stekao pravo na temelju rješenja koje je stavljeno izvan snage ili je izmijenjeno.

(5) U prvostupanjskoj presudi kojom će prihvatiti zahtjev za uzdržavanje sud može odlučiti da žalba protiv te presude u cijelosti ili djelomice ne odgađa ovrhu i u tom slučaju staviti izvan snage rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odnosno može odlučiti da rješenje o privremenoj mjeri ostane na snazi do njezine pravomoćnosti.»

Članak 54.

Članak 350. mijenja se i glasi:

«(1) Sud koji je donio odluku o uzdržavanju maloljetnoga djeteta ili punoljetne osobe nad kojom roditelji ostvaruju roditeljsku skrb ili u postupku pred kojim su stranke sklopile sudsku nagodbu o

uzdržavanju tih osoba (članak 305. stavak 2.) pokrenut će i provesti po službenoj dužnosti ovrhu radi naplate uzdržavanja, osim ako je obveznik uzdržavanja u postupku pred njime dao suglasnost iz članka 236. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Sud neće pokrenuti ovrhu iz stavka 1. ovoga članka ni u slučaju ako u roku od petnaest dana od ovršnosti odluke ili nagodbe o uzdržavanju dobije od poslodavca obavijest da mu je dostavljena isprava sa suglasnošću iz članka 236. stavka 1. i 2. ovoga Zakona. Uz tu obavijest treba biti priložena ovjerena kopija isprave sa suglasnošću te ovršne isprave na kojoj se ta suglasnost temelji.»

Članak 55.

Članak 352. mijenja se i glasi:

«(1) Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke, privremene mjere radi uzdržavanja ili nagodbe sklopljene pred sudom ili centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od šest mjeseci neprekidno ili ako nije platio za šest mjeseci s prekidima ukupno unutar razdoblja od sedam mjeseci, centar za socijalnu skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, donijeti odluku o privremenom uzdržavanju i u skladu s njom isplaćivati uzdržavanje sve dok roditelj – obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi, u ukupnom trajanju od najdulje tri godine.

(2) Pravo na privremeno uzdržavanje priznaje se s danom podnošenja zahtjeva odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

(3) Privremeno uzdržavanje određuje se u iznosu od 50% iznosa za uzdržavanje određenog prema članku 232. stavak 4. ovog Zakona.

(4) Žalba protiv odluke o privremenom uzdržavanju ne odgađa njezinu ovrhu.»

Članak 56.

U članku 355. stavku 2. riječ: "osim" zamjenjuje se riječju: "pored".

U stavku 4. iza riječi: "djece," dodaju se riječi: "uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 305.d ovoga Zakona."

Članak 57.

U članku 356. u stavku 1. iza riječi: "uzdržavanja," dodaju se riječi: "ako ovim Zakonom nije drukčije određeno".

Članak 58.

U članku 358. u stavku 1. iza riječi: "može se," dodaju se riječi: "ako ovim Zakonom nije drukčije određeno".

Stavak 2. briše se.

Članak 59.

Članak 360. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 60.

Odredba čl. 9. ovoga Zakona primjenjuje se i na odnose koji su nastali prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 61.

(1) Ako je prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona donesena prvostupanjska odluka suda ili centra za socijalnu skrb u vezi s postupcima uzdržavanja, tijekom daljnjeg postupka primjenjuje se Obiteljski zakon («Narodne novine», br. 116/03. 17/04., 136/04.).

(2) Ako poslije stupanja na snagu ovoga Zakona bude poništena ili ukinuta prvostupanjska odluka iz stavka 1. ovoga članka, tijekom daljnjeg postupka primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

Članak 62 .

(1) Iznimno od članka 361. st. 2. Obiteljskog zakona posvojenje s roditeljskim učinkom zasnovano po prijašnjim propisima Republike Hrvatske može se raskinuti sporazumnim prijedlogom posvojitelja i posvojenika uz istodobno zasnivanje posvojenja s pravnim učincima utvrđenim odredbama ovog Zakona.

(2) Prijedlog se može podnijeti samo za života posvojitelja i posvojenika, neovisno o njihovoj životnoj dobi.

(3) Ako su dijete posvojili bračni drugovi, prijedlog iz stavka 1. ovog članka moraju podnijeti zajedno, neovisno o činjenici da li brak još uvijek postoji.

(4) Ako jedan od posvojitelja nije živ, prijedlog može podnijeti drugi posvojitelj.

(5) Maloljetnog posvojenika u postupku iz stavka 1. ovog članka zastupa posebni skrbnik.

Centar za socijalnu skrb pribaviti će od maloljetnog posvojenika starijeg od 12 godina pristanak na raskidanje i zasnivanje novog posvojenja, ako je sposoban shvatiti značenje posvojenja.

(6) Prijedlog iz stavka 1. ovog članka može se podnijeti do 31. prosinca 2009. godine.

(7) Prijedlog se podnosi nadležnom centru za socijalnu skrb koji je donio odluku o zasnivanju roditeljskog posvojenja. Ako je odluku o zasnivanju roditeljskog posvojenja donijelo nadležno tijelo izvan Republike Hrvatske, prijedlog se podnosi nadležnom centru za socijalnu skrb prema posljednjem zajedničkom prebivalištu posvojitelja i posvojenika.

(8) Odluku iz stavka 1. ovog članka centar za socijalnu skrb donosi uzimajući u obzir dobrobit posvojenika uz obvezu da se zasnovanim posvojenjem ne zadire u statusna prava koja su nastala kod posvojenika nakon zasnivanja roditeljskog posvojenja.

Članak 63.

Provedbene propise čelnici nadležnih tijela dužni su donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona.

Članak 64.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2008. godine.

OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OBITELJSKOG ZAKONA

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Ustavom Republike Hrvatske, člankom 62. propisana je dužnost države da štiti materinstvo, djecu i mladež te stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život, a odredbom članka 63. stavka 5. propisano je da država osobitu skrb posvećuje maloljetnicima bez roditelja i onima za koje se roditelji ne brinu.

Konvencijom o pravima djeteta («Narodne novine», broj 53/91), člankom 3., države stranke se obvezuju da će odgovarajućim zakonodavnim i upravnim mjerama djetetu osigurati zaštitu i skrb kakva mu je prijeko potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih skrbnika ili drugih osoba koje su za dijete pravno odgovorne.

Prema članku 27. st. 1. i 2. Konvencije o pravima djeteta, države stranke priznaju svakom djetetu pravo na životni standard primjeren njegovom tjelesnom, duševnom, duhovnom, moralnom i socijalnom razvoju. Životne uvjete nužne za djetetov razvoj dužni su osigurati roditelj(i) ili druge osobe odgovorne za dijete, ovisno o svojim sposobnostima i materijalnim mogućnostima.

Konvencija o pravima djeteta, među ostalim, također navodi da će države stranke poduzeti sve potrebne mjere kojima bi se djetetu osiguralo dobivanje sredstava od roditelja ili drugih osoba koje su za njega odgovorne.

Iz toga proizlazi ustavnopravna i međunarodnopravna dužnost države da, u slučaju izostanka obiteljskopravnog uzdržavanja, djeci osigura dostojan život i zajamčeni životni standard.

Prema zadnjim istraživanjima provedenim na području Republike Hrvatske, po kojima oko 48,7% roditelja obveznika uzdržavanja ne ispunjava svoju zakonom propisanu obvezu, za pretpostaviti je da je oko 43.000 djece u dobi do 18. godine bez uzdržavanja (u izračun su uključena sva djeca iz jednoroditeljskih obitelji bez obzira na etiologiju što znači da je potencijalni broj neuzdržavane djece iz rastavljenih ili izvanbračnih zajednica i nešto manji).

Uvažavajući ove procjene, kao i uvjerenje da će predložene promjene ovog Zakona znatno pridonijeti učinkovitijoj ovrši uzdržavanja po odluci suda, kao i predložene procesne novine u ovom području, za očekivati je da potencijalni broj djece, koja ne primaju uzdržavanje duže od šest mjeseci, neće biti veći od 33.000.

Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom su sljedeća:

- RODITELJI I DJECA (majčinstvo i očinstvo, prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece)
- POSVOJENJE (pretpostavke za zasnivanje posvojenja)
- SKRBNIŠTVO (skrbnik)
- UZDRŽAVANJE (uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika, uzdržavanje bračnog druga, uzdržavanje izvanbračnog druga i majke izvanbračnog djeteta, određivanje uzdržavanja)
- IMOVINSKI ODNOSI (imovinski odnosi roditelja i djece)
- POSTUPAK PRED SUDOM (zajedničke odredbe, sudjelovanje centra za socijalnu skrb, posebni parnični postupci)
- POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA (ovrha radi uzdržavanja, mjere osiguranja radi uzdržavanja)
- PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.

Najvažnije promjene u odnosu na Obiteljski zakon («Narodne novine», broj 116/03, 17/04 i 136/04) su sljedeće:

1. Predviđa se mogućnost susreta i druženja djeteta/posvojenika s odvojenim i bivšim roditeljevim partnerom radi dobrobiti djeteta.

2. U dijelu u kojem se regulira skrbništvo predložena je promjena kojom se propisuje da skrbnik ne može u ime i za račun šticećenika sklopiti ugovor o dosmrtnom uzdržavanju.

3. U dijelu u kojem se određuju pretpostavke za zasnivanje posvojenja predložena je promjena kojom se ukida gornja dobna granica za posvojitelje, a sukladno Europskoj Konvenciji o posvojenju djeteta. Iz osobito opravdanih razloga posvojitelj može biti i osoba mlađa od dvadeset i jedne godine.

4. U općim odredbama o uzdržavanju uvodi se iznimka od dosadašnjeg pravila zabrane odricanja od dužnosti i prava na uzdržavanje kako bi se dopustilo strankama raspolaganje već stečenim tražbinama po osnovi uzdržavanja, primjerice prebijanje ili ustupanje, osim u slučaju uzdržavanja maloljetne djece ili djece nad kojima roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.

5. Omogućuje se djetetu koje neosnovano nije dobivalo uzdržavanje od roditelja s kojim ne živi u obiteljskoj zajednici, da potražuje naknadu za uskraćeno uzdržavanje od dana nastanka obveze, a ne kao do sada od trenutka podnošenja tužbe, čime se odstupilo od načela *nemo pro praeterito allitur*.

6. Predložene su promjene u pravnom uređenju uzdržavanja, u odnosu na uzdržavanje punoljetnog djeteta, roditelja i drugih srodnika, te u odnosu na uzdržavanje bračnog i izvanbračnog druga, i to:

a) propisuje se obveza uzdržavanja punoljetnog djeteta tijekom školovanja u srednjoj školi odnosno pohađanja sveučilišnog ili stručnog studija, uz uvjet da redovito i uredno ispunjava svoje obveze te se određuje pravo roditelju djeteta da traži i dobije podatke o djetetovom obrazovanju odnosno zaposlenju od nadležnih tijela i pravnih osoba. Izriekom se propisuju opravdani razlozi zbog kojih ostaje obveza uzdržavanja unatoč neispunjavanju obveza iz tekuće školske, odnosno akademske godine (trudnoća, bolest i sl.).

b) daje se pravo roditelju da traži utvrđenje prestanka odnosno smanjenja njegove obveze uzdržavanja punoljetnog djeteta. U oba je slučaja radi zaštite roditelja predviđena mogućnost da se privremenom mjerom zabrani ovrha radi naplate uzdržavanja te je utvrđeno i pravo roditelja da traži povrat viška prisilno naplaćenog uzdržavanja. Ova odredba primjenjuje se i u slučajevima uzdržavanja maloljetnog pastorka od strane maćehe ili očuha; uzdržavanja maćehe i očuha od strane punoljetnog pastorka te uzdržavanja unuka od strane bake i djeda.

c) u odnosu na uzdržavanje roditelja od strane punoljetne djece, maloljetnog pastorka od strane maćehe ili očuha, maćehe ili očuha od strane punoljetnog pastorka te unučadi od strane bake i djeda, vremenski se ograničava mogućnost podnošenja tužbe radi uzdržavanja, te se izriekom propisuje da se uzdržavanje može tražiti samo za vrijeme nakon podnošenja tužbe.

d) bračni drug može u tužbi za svoje uzdržavanje istaknuti samo zahtjev za uzdržavanjem od podnošenja tužbe, a ne od dana kada ga je bračni drug prestao uzdržavati. Obveza uzdržavanja bračnog druga može se odrediti i za vrijeme nakon isteka godine dana, odnosno produljiti i nakon tog vremena, ako za to postoje osobito opravdani razlozi.

e) izvanbračni drug uzdržavanje može tražiti samo *pro futuro*, nakon podnošenja tužbe, a u skladu s načelom *nemo pro praeterito allitur*.

f) proširuje se dužnost oca djeteta na isplatu naknade za uskraćeno uzdržavanje majci izvanbračnog djeteta i na vrijeme do podnošenja tužbe.

7. Predložene su promjene u određivanju uzdržavanja i to:

a) već se u postupku protiv prvopozvanog obveznika uzdržavanja tužbom mogu obuhvatiti i podredni obveznici, kako bi se, ako okolnosti slučaja pokažu da je to potrebno, u jednom sporu odlučilo o tome tko će i u kolikom iznosu uzdržavati osobu koja potražuje pravo na uzdržavanje.

b) roditelji i dijete mogu sklopiti nagodbu o uzdržavanju i tijekom postupka pred sudom, što do sada nije bilo moguće.

c) sud će u parnici za uzdržavanje, pri utvrđivanju mogućnosti davatelja uzdržavanja, uzimati u obzir i njegovo cjelokupno imovinsko stanje, a ne samo primanja i stvarne mogućnosti stjecanja zarade. Sud bi navedeno postizao traženjem prokaznog popisa imovine od osobe koja je dužna uzdržavati i pribavljanjem podataka od Ministarstva financija – Porezne uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Financijske agencije i drugih osoba.

d) propisuje se minimalni iznos koji je potreban za mjesečno uzdržavanje djeteta u određenoj dobnoj skupini, a kojeg je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom. Ovaj iznos stavljen je u omjer s prosječnom plaćom u Republici Hrvatskoj, a ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi odredilo bi i objavilo minimalni novčani iznos jednom godišnje. Pri određivanju minimalnog iznosa sud će uzimati u obzir i eventualnu okolnost da obveznik uzdržavanja ima više djece.

e) uvođenjem odredbe o ovrsi radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta odstupa se od dosadašnjeg uređenja te će biti moguće cijelo novčano primanje zahvatiti ovrhom, osim u dijelu koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne plaće u Republici Hrvatskoj.

f) doprinos roditelja koji živi s djetetom vrijednosno se izjednačuje s novčanim iznosom uzdržavanja kojeg je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom.

g) određuje se dužnost centra za socijalnu skrb da u ime djeteta pokrene i vodi parnicu o uzdržavanju odnosno za povećanje uzdržavanja pod određenim uvjetima te da traži ovrhu odluke o uzdržavanju djeteta. Nadalje, razrađuje se način postupanja centra za socijalnu skrb kako bi metodama izvansudskog postupka pridonio poticanju roditelja da plaća uzdržavanje za dijete s kojim ne živi. Predviđa se i dužnost centra za socijalnu skrb da podnese kaznenu prijavu protiv osobe koja ne ispunjava svoju dužnost uzdržavanja redovito i u cijelosti.

h) utvrđuje se dužnost suda da uputi obveznika uzdržavanja na mogućnost tzv. administrativne ovrhe, uređuje se davanje suglasnosti obveznika uzdržavanja da se radi naplate tražbine ovlaštenika uzdržavanja zaplijeni njegova plaća ili drugo stalno novčano primanje kod isplatitelja stalnog novčanog primanja te provedba naplate uzdržavanja na temelju te suglasnosti.

i) predviđena je mogućnost određivanja privremenih mjera radi plaćanja povećanog iznosa uzdržavanja na prijedlog tužitelja odnosno i po službenoj dužnosti kada je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.

j) uvedena je obveza centru za socijalnu skrb, koji je isplatio privremeno uzdržavanje, da obavijesti nadležno državno odvjetništvo koje će pokrenuti spor protiv obveznika uzdržavanja.

8. Predložena je promjena u imovinskim odnosima roditelja i djece na način da je za sklapanje ugovora, kojima se raspolaže budućim imovinskim pravima djeteta, u vezi s njegovim športskim, umjetničkim ili sličnim aktivnostima, potrebno odobrenje centra za socijalnu skrb.

9. Predložene su promjene vezane uz postupak pred sudom kako slijedi:

a) u parnicama radi uzdržavanja protivnik maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb može se odreći tužbenog zahtjeva odnosno priznati tužbeni zahtjev. Nadalje se određuje da stranke u parnicama radi uzdržavanja mogu u postupku pred sudom sklopiti sudsku nagodbu. Radi ubrzanja procedure uvedena je nova odredba o zabrani mirovanja postupka u statusnim parnicama i parnicama radi uzdržavanja.

b) detaljnije se propisuje u kojim postupcima centar za socijalnu skrb sudjeluje u svojstvu stranke, a u kojima u svojstvu umješaka.

c) kada sud donosi odluku kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi, može odlučiti o susretima i druženju djeteta odnosno posvojenika s maćehom ili očuhom, pod određenim uvjetima.

d) u sporovima o uzdržavanju maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, otvara se mogućnost sklapanja sudske nagodbe o uzdržavanju ako sud ocijeni da je sporazum stranaka u skladu s dobrobiti djeteta. Također se uvodi i mogućnost izvanredne revizije protiv drugostupanjske odluke o uzdržavanju, kao i donošenje presude zbog ogluhe, presude zbog izostanka, presude na temelju priznanja, te presude na temelju odricanja. Razrađuju se odredbe o dostavi koje imaju za cilj spriječiti ometanje provedbe postupka izbjegavanjem dostave. Nadalje, obvezuje se sud na donošenje rješenja o privremenoj mjeri već na prvom ročištu, kojim će naložiti tuženiku da tužitelju plaća određeni iznos na ime uzdržavanja, a čime se otvara mogućnost da već prvostupanjska odluka suda postaje ovršna.

e) uvedena je obveza sudu da u određenim alimentacijskim stvarima ovrhu pokreće po službenoj dužnosti.

f) osnažuje se već postojeća obveza centra za socijalnu skrb na plaćanje privremenog uzdržavanja osiguravanjem odgovarajućih sredstava iz državnog proračuna, na način da su sada centri za socijalnu skrb ovo uzdržavanje bezuvjetno dužni isplaćivati. Centar za socijalnu skrb, koji je umjesto obveznika uzdržavanja vršio plaćanje uzdržavanja za dijete, prema obvezniku uzdržavanja ima pravo na verzijski zahtjev.

10. U prijelaznim i završnim odredbama uvodi se odredba koja omogućuje prevođenje bivših roditeljskih posvojenja na sadašnji jedinstven oblik posvojenja kako bi se bolje zaštitila prava i interesi posvojene djece.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

U članku 85. riječ «donatora» zamijenjena je kao nepotrebna tuđica primjerenijom hrvatskom riječju «darivatelja».

Uz članak 2.

U novom članku 86. u usporedbi s važećim uređenjem pristanak iz stavaka 1., 2. i 3. mora se dati ovjerovljenom ispravom, a ne običnom pisanom izjavom, i to radi unošenja veće pravne sigurnosti u odnose između sudionika u potpomognutoj oplodnji, a osobito da bi se izbjegli mogući problemi u praksi oko dokazivanja autentičnosti izjave o pristanku.

Novi stavci 6. i 7. propisuju rokove za tužbu žene koja je rodila dijete začeto jajnom stanicom druge žene (prema stavku 2.), odnosno žene čijom je jajnom stanicom začeto dijete (prema stavku 3.). Ocijenjeno je da su u Zakonu o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona (članak 7., Narodne novine, br. 116/03., 136/04., 17/04) izbrisani rokovi za tužbu radi osporavanja majčinstva u navedenim slučajevima. Rokovi su određeni u skladu s rokovima za osporavanje očinstva (stavci 4. i 5.).

Uz članak 3.

U članku 107. novi je stavak 3. usklađen s judikaturom Europskog suda za ljudska prava koja priznaje i faktičnu obiteljsku zajednicu kao kriterij za održavanje kontakata nakon prestanka obiteljske zajednice, uzimajući u obzir je li između djeteta i osobe koja traži susrete i druženje postojao obiteljski život. Naime, roditelj vlastitog biološkog djeteta ili djeteta koje je kao samac posvojio, može zasnovati izvanbračnu zajednicu ili sklopiti brak, čime nastaje obiteljska zajednica djeteta/posvojenog djeteta s roditeljevim novim partnerom. Zbog mogućnosti da dijete ostvari bliskost s tom osobom, ponekad uz poštovanje dobrobiti djeteta, može se pokazati potrebitim i nakon prestanka takve obiteljske zajednice omogućiti djetetu/posvojeniku susrete i druženje s odvojenim i bivšim roditeljevim partnerom.

U dosadašnjem stavku 3. koji je postao stavak 4. proširena je mogućnost da zakonski zastupnik ili centar za socijalnu skrb podnesu prijedlog u ime maloljetnog djeteta radi odlučivanja o susretima i druženju ne samo s osobama iz stavka 2. već i s osobama iz novog stavka 3.

Uz članak 4.

Europska Konvencija o posvojenju djece (1967.) Vijeća Europe (kao ni Nacrt izmjena iste Konvencije iz 2006. godine) uopće ne propisuju gornju dobnu granicu već institut posvojenja vežu uz najbolji interes djeteta. Iz osobito opravdanih razloga dana je mogućnost da posvojitelj bude i osoba mlađa od dvadeset i jedne godine. Ovom odredbom želi se osigurati kvalitetnije zbrinjavanje djece bez roditeljske skrbi.

Uz članak 5.

Izmjenom članka 141. omogućuje se novi upis činjenice rođenja posvojenika u maticu rođenih s podacima iz odluke o zasnivanju posvojenja. Prije novog upisa činjenice rođenja u maticu rođenih matičar će temeljem pravomoćne odluke o posvojenju u maticu rođenih posvojenika upisati bilješku o posvojenju s napomenom da se na temelju tog upisa više ne smiju izdavati isprave. Nakon toga matičar je dužan izvršiti novi upis činjenice rođenja posvojenika u maticu rođenih s podacima iz odluke o posvojenju te na temelju tog upisa izdavati isprave iz matice rođenih.

Uz članak 6.

U članku 186. novi je stavak 4. kojim se propisuje da skrbnik ne može u ime i za račun štíćenika sklopiti ugovor o dosmrtnom uzdržavanju.

Uz članak 7.

U članku 207. dodavanjem klauzule "uz opće uvjete i na način predviđen ovim Zakonom" relativizirana je opća odredba o dužnosti osoba iz članka 206. da uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i prema potrebama uzdržavane osobe upućivanjem na daljnje odredbe Obiteljskog zakona kojim se ta opća odredba razrađuje.

Uz članak 8.

Predloženim novim stavcima 2. i 3. želi se naglasiti da se već stečenim pravima po osnovi uzdržavanja, koja ne moraju biti samo novčane tražbine niti moraju biti utvrđeni pravomoćnom sudskom odlukom, može slobodno raspolagati, dakle, da ih se njihov ovlaštenik može odreći, ali ne i samom osnovnog prava na uzdržavanje. Odricanje ne bi bilo moguće *pro futuro* ono bi se moglo ticati samo već stečenih prava, prava izvedenih iz osnovnog prava na uzdržavanje.

U članku 208. novim je stavkom 2. stvorena iznimka od načela zabrane odricanja od dužnosti i prava na uzdržavanje. Ovim pravilom dopušta se strankama raspolaganje i već stečenim tražbinama, primjerice prebijati ih ili ustupati.

Novim stavkom 3. izriekom se zabranjuje roditeljima maloljetne djece i one nad kojima ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti da raspolažu djetetovim pravom na uzdržavanje bilo na koji način (ustup, prebijanje i sl.), pa čak i kad se radi o stečenim tražbinama po osnovi pravomoćne sudske odluke. Smisao ove odredbe je jača pravna zaštita djetetovog prava na uzdržavanje.

Uz članak 9.

U članku 209. novim se odredbama stavaka 2. do 4. izriekom odstupilo od načela nemo pro praeterito allitur. U novom stavku 2. proširuje se dužnost roditelja da uzdržavaju svoju djecu kao dio sadržaja roditeljske skrbi. Tom bi se odredbom omogućilo djetetu koje neosnovano nije dobivalo uzdržavanje od odvojenog roditelja, da neisplaćene naknade potražuje retroaktivno od dana nastanka obveze, a ne kao do sada od trenutka podnošenja tužbe.

Novim stavkom 3. određuje se zastarni rok od 5 godina za utuženje tražbina po osnovi uzdržavanja kao rok primjeren pravnoj sigurnosti.

Novim stavkom 4. uvedena je zakonska predmnijeva da je obveza uzdržavanja nastala krajem mjeseca u kojemu je roditelj uzdržavanje trebao dati. Uvođenjem te predmnijeve bit će prevenirani mogući sporovi u praksi glede toga kad je pojedina tražbina nastala.

Sudovi bi postojanje obveze i njezin novčani ekvivalent utvrdili po kriterijima koji su mjerodavni za utvrđivanje obveze na uzdržavanje i nakon utuženja pa do dosuđenja. U slučaju dvojbe primijenit će pravila o teretu dokazivanja odnosno visinu prava na uzdržavanje odredit će po slobodnoj ocjeni sukladno odredbi članka 233. Zakona o parničnom postupku.

Uz članak 10.

Novelirani članak 210. trebao bi preciznije urediti odnose između roditelja i punoljetne djece.

Izmijenjeni stavak 1. formuliran je tako da bi se jasnije naznačila obveza uzdržavanja punoljetnog djeteta koje se školuje u srednjoj školi, odnosno pohađa sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima te redovito i uredno ispunjava svoje obveze. Uredno ispunjavanje obveza uređuje se zakonskim i provedbenim propisima te internim aktima školske ustanove.

Novim stavkom 4. stavlja se izvan dvojbe postojanje prava roditelja da od nadležnih tijela i pravnih osoba traži i dobije podatke o djetetovom obrazovanju, kako bi mogao tražiti prestanak svoje dužnosti njegova uzdržavanja ako ono ne ispunjava redovito i uredno svoje obveze. Isto se odnosi i na zaposlenje djeteta, budući da je roditeljeva obveza prema stavku 2. uzdržavati ga i godinu dana nakon prestanka obrazovanja. Time se izbjegava i nepotrebno pokretanje sudskog alimentacijskog postupka i opterećenje pravosudnog sustava.

Novim stavkom 5. izriekom se propisuju opravdani razlozi zbog kojih ostaje obveza uzdržavanja unatoč neispunjavanju obveza iz tekuće školske, odnosno akademske godine (trudnoća, bolest i sl.).

Uz članak 11.

U novim člancima 212.a do 212.c utvrđeno je pravo roditelja da traži utvrđenje prestanka odnosno smanjenja njegove obveze da daje uzdržavanje te je propisana procedura po kojoj bi on to svoje pravo ostvarivao.

U novom članku 212.a uređen je slučaj u kojem roditelj smatra da je njegova obveza za davanje uzdržavanja prestala, a u članku 212.b kad se smanjila. U oba se slučaja pošlo od toga da roditelj može prestanak odnosno smanjenje tražiti od dana podnošenja tužbe. Za oba je slučaja predviđeno da će sud po službenoj dužnosti kao dan prestanka odnosno smanjenja obveze na uzdržavanje utvrditi dan podnošenja tužbe ili neki dan poslije toga dana, što je sukladno pravilima ovršnog prava. U slučaju kad roditelj predlaže smanjenje obveze za uzdržavanje sud bi po službenoj dužnosti, nevezan prijedlogom roditelja, donosio odluku kojom će utvrditi da je roditelj dužan plaćati uzdržavanje u smanjenom iznosu ili odbiti njegov prijedlog. Radi zaštite roditelja, predviđena je u oba slučaja mogućnost da se privremenom mjerom zabrani ovrha radi naplate uzdržavanja prema prethodnoj ovršnoj ispravi. Nakon donošenja odluke o prestanku ili smanjenju uzdržavanja, na temelju prethodne ovršne isprave (presude itd.), ovrha će se moći tražiti samo za vrijeme prije podnošenja tužbe u povodu koje je odlučeno o prestanku ili smanjenju obveze. Utvrđeno je i pravo roditelja da traži povrat viška od njega prisilno naplaćenog uzdržavanja na temelju prethodnih ovršnih isprava nakon podnošenja tužbe za prestanak odnosno smanjenje uzdržavanja.

Uz članak 12.

U članku 214. unesen je novi stavak 4. koji upućuje na analognu primjenu odredaba o pravu roditelja da traži utvrđenje prestanka odnosno smanjenje obveze za uzdržavanje i u odnosima između pastorka, s jedne strane, te maćehe odnosno očuha, s druge.

Uz članak 13.

U članku 215. stavku 1. riječ «dužno» usklađena je u rodu s imenicom pastorak. Novim stavkom 2., koji upućuje na analognu primjenu odredaba o pravu roditelja da traži utvrđenje prestanka odnosno smanjenje obveze za uzdržavanje i u slučajevima kad punoljetni pastorak uzdržava maćehu odnosno očuha.

Uz članak 14.

U postojećem tekstu važećeg Obiteljskog zakona ispuštena je redakcijskom pogreškom obveza bake i djeda da uzdržava maloljetno dijete umjesto roditelja po kojemu su baka i djed, te je navedeno ispravljeno u stavku 1. ovoga članka. Novim stavkom 2. ovoga članka upućuje se na analognu primjenu odredaba o pravu roditelja da traži utvrđenje prestanka, odnosno smanjenje obveze za uzdržavanje i u slučajevima kad je riječ o uzdržavanju unuka od strane bake i djeda.

Uz članak 15.

Novom odredbom članka 216.a vremenski se ograničava mogućnost podnošenja tužbe radi uzdržavanja roditelja od strane punoljetne djece, maloljetnog pastorka od strane maćehe ili očuha, maćehe ili očuha od strane punoljetnog pastorka te unučadi od strane bake i djeda. Naime, za razliku od sudskog postupka kojim se štiti pravo maloljetnog djeteta na uzdržavanje od roditelja i prije podnošenja tužbe, u ovim je slučajevima izrijekom propisano da se uzdržavanje može tužbom tražiti samo za vrijeme nakon njezina podnošenja (pro futuro).

Uz članak 16.

U članku 218. dodan je novi stavak 3. prema kojem bračni drug može u tužbi istaknuti samo zahtjev za uzdržavanjem od podnošenja tužbe, a ne od dana kad ga je bračni drug prestao uzdržavati.

Uz članak 17.

U članku 220. izmijenjenim stavkom 2. daje se sudu mogućnost da u osobito opravdanim slučajevima produži obvezu uzdržavanja. Time se teži ograničenju obveza uzdržavanja nakon razvoda braka i prestanka ostalih, obiteljskim pravom uređenih oblika životnih zajednica odraslih osoba. Ovim uređenjem vrši se prilagodba kretanjima na europskoj razini.

Uz članak 18.

U članku 221. izmijenjenim stavkom 2. rečenično se dorađuje odredba, dok se izmijenjenim stavkom 3. predviđa analogna primjena odredaba o prestanku i smanjenju obveze roditelja da uzdržavaju svoju djecu (212.a do 212.b). Odredbe procesnopravnog karaktera razrađene su uz članke 212. a i 212. b. pa se na njih odgovarajuće upućuje uz članke 216. do 219. Novim stavkom 4. regulira se pravo na povrat uzdržavanja koje je bračni drug davao i nakon nastupanja okolnosti koje su dovele do prestanka ili smanjenja njegove obveze da uzdržava bračnog druga.

Uz članak 19.

U članku 222. novim stavkom 3. propisano je da izvanbračni drug uzdržavanje može tražiti samo pro futuro, za vrijeme nakon podnošenja tužbe u skladu s načelom nemo pro praeterito allitur.

Uz članak 20.

U članku 224. novim stavkom 1. jasnije je precizirano pravilo o vremenskom ograničenju davanja uzdržavanja izvanbračnom drugu (do godine dana). U novom stavku 2. upućuje se na analognu primjenu odredaba o iznimkama od pravila da bračni drug uzdržava svojeg bivšeg bračnog druga do godine dana.

Uz članak 21.

U članku 225. izmijenjenim stavkom 2. rečenično se dorađuje odredba dok se izmijenjenim stavkom 3. upućuje na analognu primjenu odredaba o prestanku i smanjenju obveze roditelja da uzdržavaju svoju djecu. Novim stavkom 4. regulira se pravo na povrat uzdržavanja koje je izvanbračni drug davao i nakon nastupanja okolnosti koje su dovele do prestanka ili smanjenja njegove obveze da uzdržava izvanbračnog druga.

Uz članak 22.

U članku 226. novim stavkom 2. proširuje se dužnost isplate naknade za uzdržavanje (novčane protuvrijednosti onoga što je trebalo biti dano po osnovi uzdržavanja) izvanbračnog djeteta i na vrijeme do podnošenja tužbe za njegovo uzdržavanje, dok novi stavak 3. upućuje na analognu primjenu odredaba o prestanku i smanjenju obveze roditelja da uzdržava svoju (bračnu) djecu.

Uz članak 23.

U članku 229. novim stavkom 2. otvorena je mogućnost da se već u postupku protiv prvopozvanog obveznika uzdržavanja tužbom obuhvati i podredne obveznike kako bi se, ako okolnosti konkretnoga slučaja pokažu da je to potrebno, u jednom sporu odlučilo o tome tko će i u kolikom iznosu uzdržavati osobu koja je ovlaštena na uzdržavanje. Novim stavkom 3. nastoji se riješiti pitanje načina utvrđivanja pretpostavki za osudu osoba koje su podredno pozvane na uzdržavanje kad su tužene zajedno ili istodobno s osobom koja je prvopozvana davati uzdržavanje. Da bi podredno pozvanoj osobi bilo dosuđeno davati uzdržavanje bit će dovoljno utvrditi, na razini vjerojatnosti, da osoba koja je dužna prije te osobe davati uzdržavanje nije u mogućnosti u potpunosti zadovoljiti potrebe tužitelja za uzdržavanje.

Uz članak 24.

U članku 230. stavak 1. izmijenjen je jezični izričaj radi pojašnjenja zakonskog teksta. Novim stavkom 3. otvorena je mogućnost, iz razloga procesne ekonomije, ali i općenito radi povećanja opće učinkovitosti u rješavanju alimentacijskih stvari, da roditelji i dijete sklope nagodbu o uzdržavanju i tijekom postupka pred sudom, što do sada nije bilo moguće. Tom se novinom potiče mirno rješavanje pitanja uzdržavanja između roditelja i djece.

Uz članak 25.

U članku 231. izmjenama u stavku 3. predviđeno je da će se pri utvrđivanju mogućnosti davatelja uzdržavanja da daje uzdržavanje uzeti u obzir i njegovo imovinsko stanje uopće, a ne samo primanja i stvarne mogućnosti stjecanja zarade. Time se inaugurira pravno-politički stav da je obveznik dužan pribavljati sredstva radi davanja uzdržavanja prema potrebi i unovčenjem svoje imovine, a ne samo iz tekućih, aktualnih i potencijalnih, prihoda. Novim stavcima 4. i 5. operacionalizira se novina da se tijekom alimentacijske parnice, ako bude potrebno, utvrđuje opće imovno stanje obveznika, a ne samo njegovi tekući prihodi. To bi se postizavalo davanjem prokaznoga popisa imovine i pribavljanjem obavijesti od odgovarajućih državnih tijela i pravnih osoba, uz odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnoga zakona o tome. Ujedno se ovime stavlja izvan dvojbe dužnost određenih tijela i pravnih osoba da daju određene podatke te se bitno pridonosi afirmaciji načela transparentnosti imovine ovršenika.

Uz članak 26.

U članku 232. izmjene izvršene u stavku 3. su redakcijsko-terminološkoga karaktera, a ostaje načelo da dijete slijedi (povećani) standard roditelja, odnosno da dijete koje ima povećane potrebe ima pravo i na povećani iznos uzdržavanja od strane roditelja.

U izmijenjenom stavku 4., radi prevladavanja neujednačenosti u praksi u određivanju iznosa uzdržavanja, utvrđena je dužnost ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi da jednom

godišnje odredi i objavi minimalni novčani iznos koji je potreban za mjesečno uzdržavanje djeteta u određenoj dobnoj skupini, kojeg je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom. Ovaj iznos vezan je uz ekonomski prosječni standard u državi te je stavljen u omjer s prosječnom mjesečnom isplaćenom neto plaćom po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu. U alimentacijskom postupku taj će minimalni iznos biti iznos koji će roditelj nedvojbeno morati platiti i koji će kao takav biti polazna osnova za određivanje minimalnoga iznosa uzdržavanja koji će biti utvrđen u privremenoj mjeri o uzdržavanju.

Minimalni iznos predstavlja donju granicu za uzdržavanje djeteta bez obzira na imovinsko stanje ili radni status roditelja koji je radno sposoban.

Prema novom stavku 5. sud će pri određivanju minimalnoga iznosa morati uzeti u obzir i eventualnu okolnost da obveznik uzdržavanja ima više djece te smanjiti taj dio uzdržavanja, ali ne manje od jedne polovice.

Novim stavkom 6. naglašeno je da okolnost da dijete ima svoje prihode može utjecati da se odredi iznos za uzdržavanje i u smanjenom iznosu od onoga kojeg bi roditelj trebao inače plaćati prema odredbi stavka 4.

Uz članak 27.

Novi članak 232.a polazi od stava da treba stvoriti jasne i nedvojbene zakonodavne pretpostavke za namirenje novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta, kojima se radikalno odstupa od dosadašnjega uređenja.

U novom članku 232.a stavku 1. utvrđeno je da se radi naplate novčanih iznosa za uzdržavanje ovrha može provesti na cjelokupnoj imovini ovršenika koja može biti predmet ovrhe.

U stavku 2. istoga članka utvrđen je dio plaće ili drugog stalnog novčanog primanja koji može biti zahvaćen ovrhom radi naplate novčanog iznosa za uzdržavanje. Pritom se pošlo od stava da radi naplate novčanog iznosa za uzdržavanje cijelo novčano primanje mora moći biti zahvaćeno ovrhom, osim u onom dijelu u kojem odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu. Time je za njegovu naplatu utvrđen poseban kriterij različit od onoga koji sada općenito dopustivost ovrhe radi naplate svih tražbina po osnovi zakonskoga uzdržavanja ograničava na jednu polovinu stalnog novčanog primanja. Po novom rješenju neovršivi dio plaće radi naplate novčanog iznosa za uzdržavanje određen je u relaciji prema prosječnoj plaći u Republici Hrvatskoj, a ne prema plaći koju prima roditelj.

U stavku 3. istoga članka propisano je da će se ovrha na plaći i drugom stalnom novčanom primanju roditelja za uzdržavanje djeteta provesti prije ovrhe radi naplate svih drugih tražbina na tim primanjima neovisno o vremenu njihova nastanka.

Ovom odredbom stimulira se obveznike plaćanja na uredno plaćanje uzdržavanja.

Uz članak 28.

Izmijenjenim čl. 233. pojednostavnjuje se utvrđivanje iznosa uzdržavanja za dijete zbog toga što je sud dužan utvrđivati samo mogućnosti roditelja koji ne živi s maloljetnim djetetom ili djetetom nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti.

Iako su oba roditelja i dalje dužna uzdržavati dijete, više nisu relevantne mogućnosti roditelja koji živi s djetetom te ga svakodnevno čuva, njeguje i skrbi o njemu. Zbog pojednostavnjenja sudskog postupka uvodi se pravna fikcija da je njegova neposredna skrb izjednačena vrijednosno s novčanim iznosom uzdržavanja kojeg je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom.

To znači da će sud u postupku uzdržavanja prvo odrediti ukupne potrebe djeteta, potom mogućnosti roditelja koji ne živi s djetetom i utvrditi iznos koji mora plaćati za uzdržavanje samo taj roditelj. Novelom Obiteljskog zakona način određivanja uzdržavanja djece od strane roditelja konceptijski se u manjoj mjeri mijenja.

Uz članak 29.

Izmjenama u članku 234. stavku 1. dosadašnja ovlast centra za socijalnu skrb da prema vlastitoj procjeni pokreće i vodi parnicu o uzdržavanju u određenim slučajevima zamijenjena je njegovom dužnošću da to učini.

Izmjenama u stavku 2. dosadašnja ovlast centra za socijalnu skrb da prema vlastitoj procjeni u određenim slučajevima traži ovrhu radi uzdržavanja, zamijenjena je njegovom dužnošću da to učini, jer centar za socijalnu skrb je dužan davati sredstva te mora imati mogućnost voditi parnicu za uzdržavanje i protiv volje roditelja. Centar za socijalnu skrb može zatražiti i donošenje privremene mjere osiguranja na imovini roditelja obveznika uzdržavanja. Dužnost i ovlast centra za socijalnu skrb da pokrene ovrhu je supsidijarna u odnosu na sud te se na taj način dodatno štiti interes djeteta.

Uz članak 30.

Izmjenama u članku 235. dužnost centra da vodi očevidnik ovršnih isprava o uzdržavanju određene djece proširena je i na sudske nagodbe, čime se uvažava okolnost da se u svim sporovima o uzdržavanju može sklopiti sudska nagodba koja ima značenje ovršne isprave, te je sukladno tome proširena dosadašnja ovlast kod propisivanja načina vođenja očevidnika.

Uz članak 31.

Mogućnost stvaranja osnove za zapljenu plaće ili drugog stalnog novčanog primanja na temelju pristanka obveznika uzdržavanja u Obiteljskom zakonu uređena je odredbama članka 236. i 350. Analogan institut uređen je i odredbama članka 178. Ovršnog zakona. Predloženim, u cijelosti izmijenjenim člankom 236., koji sada utvrđuje dužnost suda da uputi obveznika uzdržavanja na mogućnost tzv. administrativne ovrhe, uređuju se davanje suglasnosti obveznika uzdržavanja da se radi naplate tražbine ovlaštenika uzdržavanja zaplijene njegova plaća ili drugo stalno novčano primanje kod isplatitelja stalnog novčanog primanja te provedba naplate uzdržavanja na temelju te suglasnosti. Pritom se ovjerovljenoj ispravi kojom se ta suglasnost daje pridaje pravna snaga pravomoćnoga rješenja o ovrši; na temelju nje naplata se ostvaruje preko isplatitelja stalnog novčanog primanja, odnosno ovršne isprave na temelju koje bi se ovrha mogla provesti na drugim predmetima ovrhe, npr. pokretninama i nekretnini obveznika uzdržavanja, sve po uzoru na odgovarajuću ispravu uređenu člankom 178. Ovršnog zakona. Treba očekivati da će se predloženom novim člankom 236. Obiteljskog zakona stvoriti uvjeti za djelotvornije ostvarenje tražbine za uzdržavanje na temelju suglasnosti obveznika uzdržavanja, bez potrebe vođenja posebnih alimentacijskih parničnih i ovršnih postupaka.

Uz članak 32.

U novom članku 237. razrađen je način postupanja centra u slučajevima koji se odredbama toga članka uređuju. Pritom se pošlo od toga da bi metodama izvansudskog postupka centar morao pridonijeti poticanju roditelja da plaćaju uzdržavanje za dijete s kojim ne živi na način da je i roditelju koji živi i roditelju koji ne živi s djetetom dužan poslati obavijesti o pravima i dužnostima iz uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, u skladu s odredbama Obiteljskog zakona. Poblizje je razrađen sadržaj obavijesti roditelju s kojim dijete živi i sadržaj obavijesti roditelju s kojim dijete ne živi.

Predviđa se i dužnost centra za socijalnu skrb da podnese kaznenu prijavu protiv osobe koja ne ispunjava svoju dužnost uzdržavanja redovito i u cijelosti.

Uz članak 33.

Budući da će prema novom uređenju uzdržavanje biti određeno u apsolutnom iznosu jer inflacija više nije tako izražena, odredbe koje su regulirale način određivanja iznosa uzdržavanja, a koji je bio vezan uz postotak plaće ili mirovine obveznika uzdržavanja, postale su nepotrebne pa se predlaže njihovo brisanje. U slučaju promijenjenih okolnosti vodit će se novi postupak za povećanje ili smanjenje uzdržavanja.

Uz članak 34.

Odredbama izmijenjenog i dopunjenog članka 243. uređen je postupak radi povećanja, smanjenja i prestanka uzdržavanja. Dosadašnja jedina odredba toga članka koja postaje njegovim stavkom 1. je dopunjena navođenjem još jedne kategorije ovršne isprave - sudske nagodbe. Novim stavcima 2. i 3. uređena je mogućnost određivanja privremenih mjera radi uzdržavanja na prijedlog tužitelja odnosno i po službenoj dužnosti kad je tužitelj maloljetno dijete ili dijete nad kojom roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, i to radi zaštite njegovih interesa. Novim stavkom 4. riješeno je pitanje izreke odluke kojom se povećava obveza uzdržavanja, stavkom 5. se glede odlučivanja o zahtjevima za prestanak odnosno smanjenje uzdržavanja upućuje na odgovarajuće odredbe u kojima je to posebno uređeno, dok se stavkom 6. određuje radi ostvarenja kojih će se obroka za uzdržavanje ovrha moći voditi na temelju ovršne isprave nastale prije donošenja odluke o prestanku ili smanjenju obveze za uzdržavanje.

Uz članak 35.

Izmijenjenim i dopunjenim člankom 244. utvrđeno je (verzijsko) pravo osoba koje su davale uzdržavanje umjesto osobe obvezane po zakonu. Noveliranim stavkom 1. i 2. jasnije je određeno tko ima pravo na verzijski zahtjev. Prema prvom stavku to je osoba koja uopće nije bila dužna uzdržavati, a prema drugom osoba koja je podredno bila dužna davati uzdržavanje umjesto osobe koja je prije nje bila dužna uzdržavati. Izričitim utvrđenjem prava na verzijski zahtjev osobe koja je bila podredno

dužna davati uzdržavanje, ta je osoba zaštićena u slučaju kad je davala uzdržavanje. Ipak, osoba koja je bila podredno dužna davati uzdržavanje može tražiti od osobe koja je primarno na to bila obvezana naknadu samo onoga što bi inače osoba koja je primarno bila pozvana davati uzdržavanje bila dužna dati. Nadalje, uvedena je obveza da centar za socijalnu skrb koji je isplatio privremeno uzdržavanje obavijesti nadležno državno odvjetništvo koje će pokrenuti spor protiv obveznika uzdržavanja.

Uz članak 36.

U članku 261. izmijenjenim stavkom 2. određenije je utvrđena dužnost pribavljanja odobrenja centra za socijalnu skrb za poduzimanje radnji tijekom postupaka kojima se raspolaže imovinom maloljetnoga djeteta. Po novom je jasno da se roditelj, npr., u ostavinskom postupku ne bi mogao odreći nasljednog dijela djeteta bez odobrenja centra. Dok se neizmijenjenim stavkom 1. regulira postojeća imovina, novopredloženim stavkom 3. raspolaže se budućim imovinskim pravima i interesima djeteta.

U novom stavku 3., imajući u vidu u praksi zapažene zloporabe prava roditelja da kao zastupnici raspolažu pravima i obvezama djeteta u okviru roditeljske skrbi sklapajući ugovore kojima se dijete obvezuje pro futuro na povrat novca koji je zaradilo kroz sponzorstvo različitih fizičkih ili pravnih osoba koje se bave pronalaženjem mladih sportskih i drugih talenata, izrijekom je propisano da je za sklapanje takvih ugovora potrebno odobrenje centra za socijalnu skrb. Time bi se trebalo prevenirati sklapanje ugovora kojima se preuzimaju obveze u ime djeteta koje su protivne njegove dobrobiti, obveze koje vrlo često nastupaju i nakon punoljetnosti djeteta.

Uz članak 37.

Dopunjenim člankom 264. pojašnjena je odgovarajuća primjena odredaba Zakona o parničnom postupku te Ovršnog zakona.

Uz članak 38.

Predlaže se brisanje stavka 1. zato što se u njemu nepotrebno ponavlja ono što je glede hitnosti postupaka u obiteljskim stvarima rečeno u članku 263. stavku 2. Obiteljskog zakona. Odredba još uvijek važećeg stavka 2., koja predviđa obvezatno održavanje ročišta u roku petnaest dana u svim obiteljskim postupcima, ne odgovara pravilima ovršnoga postupka u kojima se ročišta sasvim iznimno određuju, i to redovito nakon što je rješenje o ovrsi doneseno. Nešto je drugačije kod privremenih mjera osiguranja. Međutim, ni u izvanparničnim se postupcima uvijek ne mora odmah odrediti ročište. Pored toga, u skladu s izmijenjenim pravilima o parničnim postupku u obiteljskim stvarima, u nekim će se od tih postupaka, npr. u postupku radi uzdržavanja, po uzoru na redovnu parničnu proceduru tužba najprije dostavljati na odgovor, uz mogućnost donošenja presude zbog ogluhe ako sud ocijeni da je ona u interesu stranaka, osobito djece i drugih osoba koje se same ne mogu brinuti o svojim pravima i interesima.

Uz članak 39.

Prema važećem članku 266. Obiteljskog zakona sud drugog stupnja dužan je donijeti odluku u povodu žalbe u obiteljskim stvarima u roku od trideset dana. Zbog mogućnosti različitoga tumačenja značenja riječi donijeti, koja može značiti samo donijeti, ali ne i napisati i otpremiti, novim se člankom 266. naglašava da se u roku od šezdeset dana drugostupanjska odluka mora donijeti i otpremiti. Rok od šezdeset dana određen je uvažavajući realno stanje u hrvatskom sudstvu glede mogućnosti njihova odlučivanja i uzimajući u obzir okolnost da su rokovi koji se određuju sudovima za poduzimanje određenih radnji zapravo samo instruktivnoga karaktera.

Uz članak 40.

Predloženom izmjenom u stavku 3. članka 268. stavlja se izvan dvojbe na čiju bi inicijativu sud trebao postaviti privremenog zastupnika. Novim stavkom 4. rješava se pitanje prekida i nastavljanja postupka kad se stranci postavlja privremeni zastupnik.

Uz članak 41.

Predloženom izmjenom stavka 1. odredbe članka 270. neće se odnositi na stvari uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb, jer su pitanja dispozicija stranaka te istražna ovlaštenja suda riješena u članku 270.a.

Predloženom dopunom odredbe stavka 3. uvažava se okolnost da je Novelom Zakona o parničnom postupku iz 2003. uveden i institut presude zbog ogluhe, kao posebne kategorije dispozitivne presude, analogne presudi zbog izostanka.

Uz članak 42.

U novom članku 270.a dolazi do izražaja načelni stav da raspoložbe stranaka u sporovima radi uzdržavanja ne treba a priori isključiti, već da ih treba dopustiti ako se njima ne ugrožavaju prava i interesi osoba koje treba osobito štiti obiteljskim pravom. Zato je i dalje zadržana zabrana mogućnosti da dijete koga zastupa njegov zakonski zastupnik prizna tužbeni zahtjev i da ga se odrekne, ali je dopušteno da zahtjev djeteta prizna tuženik, odnosno da se osoba koja je tužila dijete, npr., radi ukidanja ili smanjenja obveza na uzdržavanje, odrekne svoga zahtjeva. Dopušteno je i da stranke u postupku pred sudom sklope sudsku nagodbu, koju inače prema važećem uređenju ne smiju sklopiti, premda je mogu sklopiti pred centrom za socijalnu skrb. U svim navedenim slučajevima u kojima će po novom biti dopuštene dispozicije stranaka sud će po službenoj dužnosti provjeravati ne idu li one nauštrb prava i interesa osoba koje su posebno zaštićene obiteljskim pravom. Otvaranjem mogućnosti da stranke u alimentacijskim sporovima mogu ograničeno raspolagati svojih zahtjevima, analogno kao u redovnom parničnom postupku, pojednostavnilo bi se i ubrzalo njihovo rješavanje.

Uz članak 43.

U članku 271. novom odredbom stavka 2. o zabrani mirovanja postupka u određenim obiteljskim parnicama otklanjaju se dvojbe o mogućnosti mirovanja postupka u statusnim i alimentacijskim parnicama. Izmjena bi trebala pridonijeti ubrzanju i funkcionalizaciji procedure.

Uz članak 44.

U članku 273. predloženom se izmjenom obveza dostave odluka matičaru u bračnim sporovima proširuje na sve statusne sporove zato što se podatci o rezultatima svih tih sporova moraju evidentirati u odgovarajućim maticama.

Uz članak 45.

Novim člankom 274. razrađena su i određenije formulirana pravila o sudjelovanju centra za socijalnu skrb u svojstvu stranke i umješača s posebnim statusom u obiteljskim postupcima.

Uz članak 46.

U članku 275. naglašenija je obveza suda da uvijek mora obavijestiti centar za socijalnu skrb da sudjeluje u postupcima u kojim se odlučuje o pravima i dužnostima u odnosima roditelja i djece, a radi zaštite interesa maloljetnog djeteta.

Uz članak 47.

Novim člankom 276. određenije su razrađena prava i dužnosti centra za socijalnu skrb kad se u sudske postupke uključuje u svojstvu umješača sui generis, po uzoru na ovlasti koja je kao umješač u parničnom postupku imao državni odvjetnik prije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2003.

Uz članak 48.

Predloženom izmjenom stavka 1. članka 277. određeno su utvrđene dužnosti suda u slučajevima u kojima je centar za socijalnu skrb pozvan da sudjeluje u svojstvu umješača, odnosno u kojima je ovlašten sudjelovati u tom svojstvu.

Uz članak 49.

Novim člankom 279. uređuje se pravo centra za socijalnu skrb na naknadu troškova u postupcima u kojima sudjeluje u svojstvu stranke i u onima u kojima sudjeluje u svojstvu umješača, po uzoru na pravo državnoga odvjetnika na naknadu troškova postupka kad nastupa kao stranka u parničnom postupku, odnosno kad je prije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku iz 2003. nastupao kao umješač sui generis.

Uz članak 50.

Novi članak 294.a, po kojem sud može, kad donosi odluku kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili razvodi, uzimajući u obzir dobrobit djeteta, odlučiti o susretima i druženju djeteta odnosno posvojenika s maćehom ili očuhom, ako su u trenutku prestanka bračne zajednice živjeli zajedno i brinuli se o djetetu, usklađuje hrvatsko obiteljsko zakonodavstvo s judikaturom Europskog suda za ljudska prava koja priznaje faktičnu obiteljsku zajednicu kao kriterij za održavanje kontakata i nakon prestanka obiteljske zajednice, uzimajući u obzir je li između djeteta i osobe koja traži susrete i druženje postojao obiteljski život. Naime, roditelj vlastitog biološkog djeteta ili djeteta koje je kao samac posvojio, može sklopiti brak, nakon čijeg prestanka prestaje i obiteljska zajednica

djeteta/posvojenog djeteta s roditeljevim novim bračnim drugom. Zbog mogućnosti da dijete ostvari bliskost s tom osobom, ponekad uz poštovanje dobrobiti djeteta, može se pokazati potrebitim i nakon prestanka takve obiteljske zajednice omogućiti djetetu/posvojeniku susrete i druženje s odvojenim bivšim roditeljevim bračnim drugom.

Uz članak 51.

U članku 304. predloženom se izmjenom odredba toga članka terminološki usklađuje sa Zakonom o parničnom postupku u kojem se ne govori o parnicama male vrijednosti već o sporovima male vrijednosti.

Uz članak 52.

U članku 305. predloženim je izmjenama otvorena mogućnost sklapanja nagodbe o uzdržavanju u postupku pred sudom te je u alimentacijskim sporovima dopuštena tzv. izvanredna revizija koja bi trebala povećati mogućnosti osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti građana i u tim sporovima.

Uz članak 53.

Novim člankom 305.a uvodi se mogućnost donošenja dispozitivnih presuda i u sporovima za uzdržavanje djece, kada sud ocijeni da je to u njihovu interesu. Uvedena je s time u vezi i dužnost suda da u pravilu, kao u redovnom parničnom postupku, dostavlja tuženiku tužbu na odgovor, umjesto da odmah određuje ročište. Time se otvara mogućnost donošenja presude zbog ogluhe što bi značajno ubrzavalo postupak, ali i pridonijelo boljem pripremanju ročišta u alimentacijskim sporovima. Novim člancima 305.b. i 305c nastoji se maksimalno ubrzati procedura u alimentacijskim sporovima i spriječiti da se izbjegavanjem dostave poziva za ročišta i odluka odugovlači njihovo okončanje. Predloženo uređenje vođenja prvostupanjskoga postupka trebalo bi navesti sud da pojača procesnu stegu. Odredbe o dostavi imaju za cilj spriječiti ometanje provedbe postupka izbjegavanjem dostave. One polaze od implicitnoga pravno-političkog stava da su stranke koje nisu pristupile na ročište dužne obavijestiti se same u sudu o novom ročištu, odnosno omogućiti urednu komunikaciju suda s njima. Premda se čini da će se ovakvim postupanjem komplicirati postupak, njime će se disciplinirati i suci i obveznici uzdržavanja. Postupak se najviše odugovlači zlouporabom pravila o dostavi. Novine o dostavi sudskih pismena polaze od i od pravopolitičkoga stava da su stranke u alimentacijskim sporovima dužne surađivati sa sudom u njihovom rješavanju. Stranka koja ne želi aktivno surađivati, mora biti spremna da će zbog toga trpjeti odgovarajuće sankcije.

Predloženim novim člankom 305.d. trebalo bi prevladati probleme u praksi koji nastaju zato što se plaćanje uzdržavanja redovito odgađa do pravomoćnosti odluke kojom se određuje. Obvezatnim donošenjem privremene mjere o uzdržavanju i otvaranjem mogućnosti da već prvostupanjska odluka postane ovršnom, značajno će se povećati djelotvornost procedure ostvarivanja prava na uzdržavanje.

Uz članak 54.

Izmijenjenim člankom 350. uređuje se dužnost suda da u određenim alimentacijskim stvarima ovrhu pokreće po službenoj dužnosti.

Uz članak 55.

Izmijenjenim člankom 352. osigurava se djeci minimalni iznos za uzdržavanje. Aktivirana je već postojeća obveza centara za socijalnu skrb da plaćaju privremeno uzdržavanje osiguravanjem odgovarajućih sredstava, na način da je određeno kako su centri za socijalnu skrb navedeni iznos bezuvjetno dužni isplaćivati. Centar za socijalnu skrb koji je umjesto osobe koja je bila dužna plaćati uzdržavanje za dijete ima prema obvezniku uzdržavanja verzijski zahtjev.

Uz članak 56.

U članku 355. izmjena u stavku 1. je redakcijskoga karaktera. Dopunom u stavku 4. uputilo se na odredbe članka 305.d kojima je određivanje takve mjere pobliže uređeno.

Uz članak 57.

U članku 356. predloženom izmjenom relativiziran je domašaj odredbe stavka 1. upućivanjem na iznimke od pravila o pretpostavkama koje moraju biti ispunjene da bi se odredila privremena mjera radi uzdržavanja.

Uz članak 58.

U članku 358. stavku 1. izvršenom se intervencijom ograničava domašaj te odredbe upućivanjem na postojanje iznimaka od pravila koje se njome statuiraju.

Predloženo je brisanje stavka 2. zato što se prethodnom mjerom ne može se naložiti davanje uzdržavanja. Njen je cilj prema Ovršnom zakonu samo osiguranje budućeg ostvarenja tražbine pribavljanjem založnoga prava na određenom dijelu imovine protivnika osiguranja.

Uz članak 59.

Predloženo je da se briše odredba članka 360. koja upućuje na odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnoga zakona postupcima radi određivanja i provođenja mjera osiguranja kao nepotrebno ponavljanje zato što se već u odredbama članka 263. stavka 1. i članka 336. upućuje na odgovarajuću primjenu odredaba Ovršnoga zakona u postupcima ovrhe i postupcima osiguranja.

Uz članak 60.

Ovom odredbom uređuju se pravni odnosi koji su nastali prije stupanja na snagu ovog Zakona, čime bi tužitelju pravo na uzdržavanje bilo priznato ne od podnošenja tužbe niti od stupanja na snagu ovog Zakona, već od prestanka uzdržavanja.

Uz članak 61.

Odredbama novog članka uređuje se prijelazni režim za primjenu ranijeg propisa na započete postupke radi uzdržavanja, te novog Zakona na drugostupanjske i trećestupanjske postupke.

Uz članak 62.

Ovom odredbom iznimno se omogućuje posvojitelju koji je po odredbama prijašnjih propisa Republike Hrvatske posvojio dijete s roditeljskim učinkom da takvo posvojenje raskine sporazumnim prijedlogom posvojitelja i posvojenika, uz istodobno zasnivanje posvojenja s pravnim učincima utvrđenim odredbama ovog Zakona.

Uz članak 63.

Ovom odredbom propisuje se rok u kojem su čelnici nadležnih tijela dužni donijeti provedbene propise.

Uz članak 64.

Ovom odredbom utvrđuje se stupanje na snagu ovog Zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Slijedom odredbi iz Nacrta prijedloga zakona o iznosu privremenog uzdržavanja, koje bi se ostvarivalo posredstvom centra za socijalnu skrb, za očekivati je da će prosječni iznos privremene naknade za uzdržavanje po djetetu iznositi oko 475,25 kuna mjesečno. Stupanjem na snagu ovog Zakona, za očekivati je odgođeni rast zahtjeva za privremeno uzdržavanje u prvoj godini njegove primjene, obzirom na propisani rok iz članka 55. stavka 2. ovog Zakona. Nadalje, uzimajući u obzir da je ovim Zakonom na nov način uređen postupak ostvarivanja prava na uzdržavanje, kojim je osigurana djelotvornija sudska zaštita i ovrha za dobrobit korisnika uzdržavanja, uz uvažavanje procjene da će pravo na privremeno uzdržavanje potraživati do 33.000 djece bez uzdržavanja, za provedbu ovog Zakona, u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu potrebno je osigurati dodatnih 93.000.000,00 kuna.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDVIĐAJU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Hrvatski sabor je zaključkom sa 26. sjednice, 13. srpnja 2007. godine, prihvatio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona te uputio predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. O Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona raspravljali su Odbor za zakonodavstvo, Odbor za pravosuđe i Odbor za obitelj, mladež i šport.

Uvažavajući primjedbe i prijedloge iznesene u saborskoj raspravi izmijenjeni su slijedeći članci Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona:

Predlagatelj je temeljem primjedbe saborskog zastupnika Nenada Stazića izmijenio članak 55. stavak 1. Prijedloga zakona na način da su iza riječi: «duže od šest mjeseci» dodane riječi: «neprekidno ili ako nije platio za šest mjeseci s prekidima ukupno unutar razdoblja od sedam mjeseci».

Predlagatelj je temeljem prijedloga saborskog zastupnika Ante Markova u prijelazne i završne odredbe Konačnog prijedloga Zakona uvrstio novi članak 62. kojim se iznimno omogućuje posvojitelju koji je po odredbama prijašnjih propisa Republike Hrvatske posvojio dijete s roditeljskim učinkom da takvo posvojenje raskine, uz istodobno zasnivanje posvojenja s pravnim učincima utvrđenim odredbama ovog Zakona.

Predlagatelj je temeljem primjedbe Odbora za zakonodavstvo nomotehnički poboljšao tekst Konačnog prijedloga zakona.

Predlagatelj je izmijenio članak 10. stavke 1., 2., 4. i 5. na način da su učinjene odgovarajuće terminološke izmjene, a u smislu obrazovanja koje se provodi na sveučilištu odnosno visokom učilištu.

Predlagatelj je izmijenio članak 26. stavak 4. na način da su iza riječi «mjesečno uzdržavanje djeteta» brisane riječi «bez trajnih zdravstvenih poteškoća».

Predlagatelj je izmijenio članak 27. na način da je dodan stavak 1. koji glasi «(1) Radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje ovrha se može provesti na cjelokupnoj imovini ovršenika koja može biti predmet ovrhe.», te je izmijenjen stavak 3. na način da su iza riječi: «tražbina na tim primanjima» dodane riječi: «neovisno o vremenu njihova nastanka.».

Predlagatelj je izmijenio članak 29. na način da su u stavku 1. iza riječi «ako o djetetu skrbi druga» dodane riječi «fizička osoba ili pravna osoba» te iza riječi «duže od tri mjeseca» dodane riječi «od dana kad je ovršna isprava stekla svojstvo ovršnosti», u stavku 2. iza riječi «tražiti ovrhu» dodane riječi «na temelju», te iza riječi «uzdržavanju djeteta» dodane riječi: «ako to nije učinio sud u skladu s odredbom članka 30. ovoga Zakona», a dodan je stavak 3. koji glasi: (3) Centar za socijalnu skrb dužan je u roku od petnaest dana od primitka ovršne isprave zatražiti donošenje odluke o određivanju privremene mjere osiguranja na imovini roditelja obveznika uzdržavanja, ako to nije učinio sud u skladu s odredbom članka 350. ovoga Zakona.

Predlagatelj je izmijenio članak 30. stavak 1. na način da su iza riječi «sudskih nagodbi» brisane riječi «sudskih obavijesti».

Predlagatelj je u prijelazne i završne odredbe Konačnog prijedloga Zakona uvrstio novi članak 63. kojim je propisan rok u kojem su čelnici nadležnih tijela dužni donijeti provedbene propise.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO S OBRAZLOŽENJEM

Primjedba saborske zastupnice Ingrid Antičević Marinović o potrebi davanja ovlasti sudu da po slobodnoj procjeni, neovisno o evidentiranoj imovini, daje uzdržavanje djetetu nije prihvaćena jer je ista protivna načelima građanskog procesnog prava, a sud će, u konkretnom slučaju, sukladno utvrđenom činjeničnom stanju, u parnici za uzdržavanje pri utvrđivanju mogućnosti davatelja uzdržavanja, uzimati u obzir i njegovo cjelokupno imovinsko stanje, a ne samo primanja i stvarne mogućnosti stjecanja zarade.

Primjedba saborske zastupnice Ingrid Antičević Marinović kako je nepotrebno pojačavati odgovornost bake i djeda za plaćanje uzdržavanja za dijete već da je potrebno propisati kako su obvezni isplaćivati uzdržavanje za dijete tek ukoliko se, primjerice, obveznik uzdržavanja nađe na izdržavanju zatvorske kazne, nije prihvaćena budući da je odnos bake i djeda s djetetom, kao najbližih srodnika djeteta nakon roditelja, pravno izražen i u obvezi bake i djeda na uzdržavanje, u skladu sa svojim mogućnostima. Radi zaštite dobrobiti djeteta, kao osnovnog načela hrvatskog obiteljskog prava, Konačnim prijedlogom zakona predviđena je i mogućnost da se u postupku protiv roditelja, kao

prvopozvanog obveznika uzdržavanja, tužbom obuhvate i baka i djed, kao podredni obveznici uzdržavanja, čime bi se spriječilo i moguće izbjegavanje plaćanja uzdržavanja djeteta, primjerice prenošenjem imovine između obveznika uzdržavanja.

Prijedlog saborske zastupnice Ingrid Antičević Marinović kako je potrebno ugraditi odredbu da je otac djeteta dužan uzdržavati majku djeteta i prije nego se dijete rodi, obzirom da je medicinski moguće utvrditi očinstvo i prije rođenja djeteta, nije prihvaćen budući da je važećim Obiteljskim zakonu propisano da troškove nastale trudnoćom i porodom izvanbračnog djeteta podmiruju majka i otac, u skladu sa svojim imovinskim mogućnostima. Majka može postaviti tužbeni zahtjev u parnici za utvrđivanje očinstva, ako očinstvo nije priznato, ili kao samostalan zahtjev nakon što je očinstvo utvrđeno (priznanjem ili sudskom presudom). Iako bi se medicinski moglo očinstvo utvrditi i prije poroda djeteta, nije vjerojatno da će se majka podvrgnuti takvom postupku, radi rizika za nerođeno dijete.

Prijedlog saborske zastupnice Ingrid Antičević Marinović i saborskog zastupnika Nenada Stazića da se izmijeni definicija majke na način da se propiše kako se majkom smatra žena koja je dijete rodila nije prihvaćen budući da podrijetlo djeteta od majke najčešće nije sporno, zbog prepoznatljivog čina rađanja djeteta, koje je konstitutivna činjenica majčinstva, no radi iznimnih situacija, odredbama važećeg Obiteljskog zakona reguliran je i sustav osporavanja majčinstva. Također, većina europskih zakonodavstava određuje da žena koja rodi dijete jest njegova majka, a ne da se njome smatra.

Prijedlog Kluba zastupnika SDP-a, saborske zastupnice Milanke Opačić, da se, radi nepotrebnog traumatiziranja djece nekvalitetnim razvodom braka, predvidi obvezna partnerska terapija za parove u postupku ili nakon razvoda braka, nije prihvaćen budući da je odredbama važećeg Obiteljskog zakona određena obveza provođenja postupka posredovanja prije razvoda braka uvijek kad bračni drugovi imaju maloljetnu zajedničku ili posvojenu djecu ili djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, bez obzira da li se postupak razvoda braka pokreće tužbom ili sporazumnim zahtjevom. Uz centar za socijalnu skrb, kao ovlaštene posredovatelji određena su i savjetovaništa za brak i obitelj te osobe ovlaštene za pružanje stručne pomoći kojima se bračni drugovi mogu obratiti radi pokušaja uklanjanja bračnih nesuglasica, kao i dogovora o uređenju pravnih posljedica razvoda braka. Centar za socijalnu skrb dužan je poduzeti mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta i nakon razvoda braka roditelja, a između ostalog može uputiti roditelje u savjetovanište ili školu za roditelje.

Prijedlog Kluba zastupnika SDP-a, saborske zastupnice Milanke Opačić, da se propiše u slučajevima kada su djeca oduzeta roditelju da doplatak za djecu primaju osobe kod kojih su djeca privremeno smještene na skrb, primjerice baka i djed, nije prihvaćen jer se to pitanje uređuje Zakonom o doplatku za djecu.

Primjedba Kluba zastupnika HNS-a, saborskog zastupnika Nikole Vuljanića, da se utvrdi i mogućnost ustanovljivanja vrijednosti imovine onog trenutka kad je obveza nastala, a ne kad je donesena presuda, ne prihvaća se budući da će vrijednost imovine utvrđivati sud po općim pravilima građanskog i procesnog prava, a visinu uzdržavanja će određivati prema mogućnostima davatelja uzdržavanja u trenutku kad je obveza uzdržavanja nastala.

Prijedlog Kluba zastupnika HNS-a, saborskog zastupnika Nikole Vuljanića, da se jasnije definira što znači cjelokupno imovinsko stanje roditelja i definira imovina nije prihvaćen, budući da Ovršni zakon propisuje prokaznu izjavu i prokazni popis imovine, čime je određeno što je imovina.

Primjedba Kluba zastupnika HNS-a, saborskog zastupnika Nikole Vuljanića, o potrebi propisivanja minimalnog iznosa za uzdržavanje djece isključivo za osobe koje imaju minimalna primanja ili su bez primanja, dok bi za sve druge trebalo vrijediti načelo dijela primanja, nije prihvaćena budući da je propisan minimalni iznos koji je obveznik uzdržavanja dužan isplatiti na ime uzdržavanja djeteta, a sud može, u konkretnom slučaju, uzimati u obzir i povećane mogućnosti pojedinog roditelja, te odrediti viši iznos za uzdržavanje djeteta, koji će slijediti (povećani) standard roditelja.

Prijedlog Kluba zastupnika HNS-a, saborskog zastupnika Nikole Vuljanića, da se u Konačni prijedlog zakona ugrade kaznene odredbe za slučajeve nepoštivanja odredbi Obiteljskog zakona od strane tijela nadležnih za njegovu primjenu, ne prihvaća se budući su iste predviđene posebnim propisima

Prijedlog Kluba zastupnika HNS-a, saborskog zastupnika Nikole Vuljanića, i saborskog zastupnika Nenada Stazića da se propisani iznos privremenog uzdržavanja izjednači s propisanim minimalnim iznosom koji je predviđen za roditelja obveznika uzdržavanja nije prihvaćen budući da se predviđeni iznos privremenog uzdržavanja, kao mjera pomoći države, u slučaju izostanka uzdržavanja od strane obveznika uzdržavanja, smatra primjerenim, uvažavajući činjenicu da je uzdržavanje djece primarna obveza roditelja, a potom i drugih članova obitelji, sve u cilju osiguranja financijske odgovornosti oba roditelja prema svojoj djeci. U predloženim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona sadržano je niz odredbi kojima se nastoji ubrzati postupanje u alimentacijskim sporovima te se opravdano očekuje da će se primjenom tih odredbi značajno pridonijeti učinkovitosti naplate uzdržavanja. Treba imati u vidu da se pravo na ostvarivanje iznosa za privremeno uzdržavanje osigurava svim obiteljima, a ne samo onima kojima je potrebna socijalna pomoć, te da je svrha isplate sredstava za privremeno uzdržavanje uspostava redovitog i dostatnog ispunjavanja obveze uzdržavanja od strane roditelja.

Prijedlog Kluba zastupnika HNS-a, saborskog zastupnika Nikole Vuljanića, i saborske zastupnice Ingrid Antičević Marinović da se ukine zastara u slučaju uzdržavanja djeteta nije prihvaćen jer se odredbom članka 9. Konačnog prijedloga zakona omogućava djetetu da neisplaćene naknade potražuje retroaktivno, od dana nastanka obveze, te je određen zastarni rok za utuženje tražbina po osnovi uzdržavanja. Radi ostvarenja i očuvanja pravne sigurnosti u svim pravnim područjima, pa tako i u obiteljskom pravu, predviđen je institut zastare. Konačnim prijedlogom zakona određen je zastarni rok za utuženje tražbina po osnovi uzdržavanja od pet godina, kao rok primjeren pravnoj sigurnosti.

Primjedba Kluba zastupnika IDS-a, saborskog zastupnika Damira Kajina, kako je načelo potraživanja naknade od dana nastanka obveze za neuzdržavano dijete revolucionarno i dobro rješenje, ali da se ta obveza može primjenjivati samo od dana stupanja zakona na snagu za obveze koje će nakon toga nastati jer se ista može, radi retroaktivnosti, osporavati pri Ustavnom sudu, nije prihvaćena budući da je obveza roditelja, kao sastavni dio sadržaja roditeljske skrbi, uzdržavanje svoje djece. Prema tome, roditelj koji ne uzdržava svoje dijete, od određenog dana propušta udovoljiti svojoj zakonskoj obvezi, pa ga se tužbom tereti upravo od tog dana, a svaki roditelj ima spoznaju o tome da je dužan uzdržavati svoje dijete.

Primjedba Kluba zastupnika HSS-a, saborskog zastupnika Ante Markova, kako je potrebno pobliže definirati na koji će način sud uzimati u obzir ne samo trenutno financijsko stanje na računu, nego i cjelokupnu imovinu obveznika uzdržavanja, nije prihvaćena budući da će, prema odredbama članka 25. Konačnog prijedloga zakona, sud u parnici za uzdržavanje, pri utvrđivanju mogućnosti davatelja uzdržavanja, uzimati u obzir i njegovo cjelokupno imovinsko stanje, a ne samo primanja i stvarne mogućnosti stjecanja zarade. Sud će navedeno postići traženjem prokazanog popisa imovine od osobe koja je dužna uzdržavati i pribavljanjem podataka od Ministarstva financija – Porezne uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Financijske agencije i drugih osoba.

Primjedba Kluba zastupnika HSS-a, saborskog zastupnika Ante Markova, kako postoje ljudi koji imaju manja primanja, više djece o kojoj skrbe, nemaju imovine i da će za njih minimalan iznos propisan za uzdržavanje biti previsok pa bi u tom smislu trebalo taj krug u potpunosti proširiti da on ne bi bio selektivan i da ne bi obuhvaćao one koji ne žele, nego i one koji ne mogu plaćati uzdržavanje, nije prihvaćena budući da se u tom slučaju uzdržavanje naplaćuje od podredno pozvanih obveznika uzdržavanja, a u slučaju da istih nema ili sami nemaju primanja ili su primanja nedostatna, a nemaju imovine, primjenjuju se pravila ovršnog prava.

Primjedba Kluba zastupnika HSP-a, saborske zastupnice Ruže Tomašić, da je u predložene izmjene i dopune trebalo uključiti i ne brigu roditelja o svojoj djeci, nije prihvaćena jer su prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece uređena odredbama važećeg Obiteljskog zakona.

Prijedlog saborske zastupnice Ruže Tomašić kako je potrebno uvesti nadzor nad radom centara za socijalnu skrb te izvršiti njihov preustroj ne prihvaća se jer je nadzor nad radom centara za socijalnu skrb i njihov ustroj popisan posebnim propisima.

Primjedba saborskog zastupnika Slavena Letice kako ukidanje gornje dobne granice za posvojitelje nije dobro rješenje iz razloga što će starija djeca ostati nezamijećena i nezanimljiva za posvojenje nije prihvaćena budući da je odredba o ukidanju gornje dobne granice za posvojenje djeteta predložena sa

svrhom kvalitetnijeg zbrinjavanja djece bez roditeljske skrbi, a sukladno praksi europskih zemalja, kao i Europskoj Konvenciji o posvojenju djece.

Prijedlog saborskog zastupnika Nenada Stazića da se mijenjaju odredbe kojima se regulira oduzimanje roditeljske skrbi kako bi se ranije ispunile zakonske pretpostavke za posvojenje djece nije prihvaćen jer su zakonske pretpostavke za izricanje najteže obiteljskopravne mjere, lišenja prava na roditeljsku skrb, detaljno propisane odredbama Obiteljskog zakona. Postupak za lišenje prava na roditeljsku skrb dužan je pokrenuti nadležni centar za socijalnu skrb, čim sazna za postojanje zakonskih pretpostavki, a može ga pokrenuti drugi roditelj, dijete ili sud po službenoj dužnosti. Sam postupak za lišenje prava na roditeljsku skrb u potpunosti je u nadležnosti sudova, koji izricanjem mjera nastoje zaštititi djecu u najtežim obiteljskim prilikama.

Primjedba saborskog zastupnika Nenada Stazića da u cilju interesa djeteta ne treba čekati šest mjeseci da roditelj ne plaća uzdržavanje, da bi se mogao pokrenuti postupak u kojem bi alimentaciju umjesto roditelja plaćala država, nije prihvaćen budući da se Prijedlogom zakona na novi način uređuje postupak ostvarivanja prava na uzdržavanje, te se opravdano očekuje učinkovitija sudska zaštita korisnika uzdržavanja. Predloženim izmjenama i dopunama predviđen je niz odredbi kojima se ubrzava postupanje u alimentacijskim sporovima i čija će primjena pridonijeti učinkovitijoj naplati uzdržavanja. Slijedom navedenog, rok od šest mjeseci smatra se primjerenim razdobljem za primjenu pravnih mehanizama naplate uzdržavanja od obveznika uzdržavanja.

Prijedlog saborskog zastupnika Nenada Stazića da se vremenski ne ograničava obveza centra za socijalnu skrb na isplatu uzdržavanja u ukupnom trajanju od najduže tri godine nije prihvaćen jer je predloženim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona predviđen niz mjera kojima se nastoji riješiti pitanje neplaćanja uzdržavanja, odnosno potaknuti obveznike uzdržavanja na uredno ispunjenje svoje obveze. Vezano uz ukupno trajanje isplate sredstava za privremeno uzdržavanje, predlagatelj je imao u vidu i komparativni prikaz država članica Europske unije. Tako se primjerice u Njemačkoj predujam za uzdržavanje isplaćuje sveukupno 72 mjeseca, do navršanih 12 godina života djeteta, a u Austriji za vremensko razdoblje od 3 godine. Ostvarivanje prava na plaćanje sredstava za privremeno uzdržavanje treba biti privremenog karaktera i trajati do uspostave redovitog ispunjavanja obveze uzdržavanja od strane roditelja. Ukoliko se u određenom vremenu ne uspije uspostaviti redovito plaćanje uzdržavanja od strane roditelja, djetetu preostaje pravo zahtijevati pomoć za uzdržavanje temeljem Zakona o socijalnoj skrbi.

Primjedba saborskog zastupnika Nenada Stazića da se pravo na privremeno uzdržavanje treba priznati od dana kada je dijete steklo pravo, a ne od dana podnošenja zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti, nije prihvaćena jer se predloženim izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona naplata uzdržavanja treba osigurati prvenstveno od roditelja i drugih obveznika uzdržavanja, kao primarnih obveznika, a tek kada navedeno nije moguće, uzdržavanje se osigurava u sredstvima državnog proračuna.

Odredbe Obiteljskog zakona («Narodne novine», broj 116/03, 17/04 i 136/04) koje se mijenjaju, dopunjuju ili brišu

Članak 85.

Nije dopušteno u sudskom postupku utvrđivati ili osporavati majčinstvo, odnosno očinstvo djeteta koje je začeto u postupku oplodnje uz medicinsku pomoć i suglasnost donatora.

Članak 86.

(1) Iznimno, majčin muž može osporavati očinstvo djeteta rođenog za vrijeme trajanja braka ili tijekom tristo dana od prestanka braka, ako je dijete začeto uz medicinsku pomoć sjemenom druge osobe bez pisanog muževa pristanka.

(2) Žena koja je dijete rodila, koje je začeto jajnom stanicom druge žene, ima pravo osporavati majčinstvo ako je do oplodnje uz medicinsku pomoć došlo bez njezinog pisanog pristanka.

(3) Žena čijom jajnom stanicom je dijete začeto bez njezinog pisanog pristanka ima pravo osporavati majčinstvo ženi koja ga je rodila ako istovremeno traži da se utvrdi njezino majčinstvo.

(4) Tužba radi osporavanja očinstva može se podnijeti u roku od šest mjeseci od dana saznanja da je do začeća došlo na način iz stavka 1. ovoga članka, a najkasnije do navršene sedme godine života djeteta.

(5) Ako muž prije rođenja djeteta sazna da je do začeća došlo na način iz stavka 1. ovoga članka, tužbu radi osporavanja očinstva može podnijeti u roku od šest mjeseci od dana rođenja djeteta.

Članak 107.

(1) Sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog bake ili djeda, odnosno djeteta, donijeti odluku o susretima i druženju unuka s bakom, odnosno djedom, uzimajući u obzir dobrobit djeteta.

(2) Sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog sestre ili brata, odnosno polusestre ili polubrata, donijeti odluku o susretima i druženju s maloljetnom sestrom ili bratom, odnosno polusestrom ili polubratom, uzimajući u obzir dobrobit djeteta.

(3) Ako je predlagatelj iz stavka 2. ovoga članka maloljetan prijedlog će u njegovo ime podnijeti njegov zakonski zastupnik ili centar za socijalnu skrb.

Članak 126.

(1) Posvojiti može osoba u dobi od dvadeset jedne do trideset pet godina, starija od posvojenika najmanje osamnaest godina.

(2) Ako postoje osobito opravdani razlozi posvojitelj može biti i osoba starija od trideset pet godina, ali dobna razlika između posvojitelja i posvojenika ne smije biti veća od četrdeset pet godina.

(3) Ako posvojitelji posvajaju sestre i braću, polusestre i polubraću, dovoljno je da jedan posvojitelj ispunjava dobnu pretpostavku samo za jedno dijete.

(4) Ako su posvojitelji posvojili dijete, a naknadno žele posvojiti njegovu sestru, brata, polusestru ili polubrata, mogu ga posvojiti bez obzira na svoju dob.

Članak 141.

(1) Izreka odluke centra za socijalnu skrb kojom se zasniva posvojenje sadrži:

- za posvojenika: osobno ime, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, narodnost, godinu i redni broj upisa u matici rođenih, osobno ime i adresu roditelja,

- za posvojitelje: osobno ime, datum i mjesto rođenja te adresu,

- određenje da se posvojitelji upisuju, odnosno ne upisuju kao roditelji.

(2) Ako je zasnivanjem posvojenja došlo do promjene osobnih podataka posvojenika izreka odluke sadrži i nove podatke o učincima posvojenja.

(3) Protiv odluke o posvojenju stranka može podnijeti žalbu u roku od osam dana od dana primitka odluke.

(4) Posvojenje je zasnovano kada odluka o posvojenju postane pravomoćna.

(5) Centar za socijalnu skrb dužan je pravomoćnu odluku o posvojenju odmah dostaviti nadležnom matičaru radi upisa u maticu rođenih djeteta.

(6) Matičar će upisati u maticu rođenih sadržaje iz stavka 1. i 2. ovoga članka i u skladu s tim postupati.

(7) Ministar nadležan za poslove uprave propisat će način upisa posvojenja u maticu rođenih.

Članak 186.

(1) Skrbnik može uz prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb poduzeti posao koji prelazi redovito poslovanje imovinom i pravima štíćenika, a osobito:

1. otuđiti ili opteretiti štíćenikove nekretnine,
2. otuđiti iz štíćenikove imovine pokretnine veće vrijednosti,
3. raspolagati štíćenikovim imovinskim pravima.

(2) Centar za socijalnu skrb u odluci o odobrenju poslova iz stavka 1. ovoga članka određuje namjenu pribavljenih sredstava i nadzire njihovu uporabu.

(3) Djelatnik centra za socijalnu skrb i njegov bračni drug ne mogu sa štíćenikom sklopiti ugovor o otuđenju ili opterećenju štíćenikove imovine.

Članak 207.

Osobe iz članka 206. ovoga Zakona međusobnom uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe.

Članak 208.

Odricanje od dužnosti i prava na uzdržavanje nema pravnog učinka.

Članak 209.

Roditelji su dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete.

Članak 210.

(1) Dijete koje se redovito školuje roditelji su dužni uzdržavati i nakon punoljetnosti.

(2) Punoljetno dijete koje je završilo školovanje, a ne može se zaposliti roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon školovanja.

(3) Punoljetno dijete koje zbog bolesti, mentalnog ili tjelesnog oštećenja nije sposobno za rad, roditelji su dužni uzdržavati dok ta nesposobnost traje.

Članak 214.

(1) Maćeha ili očuh dužni su uzdržavati maloljetnog pastorka ako on ne može ostvariti uzdržavanje od roditelja.

(2) Maćeha ili očuh dužni su nakon smrti djetetova roditelja uzdržavati maloljetnog pastorka, ako su u trenutku smrti roditelja živjeli s pastorkom.

(3) Ako je brak između roditelja i maćeha, odnosno očuha djeteta razveden ili poništen, maćeha, odnosno očuh nisu dužni uzdržavati pastorka.

Članak 215.

Punoljetni pastork je, pod uvjetima iz članka 214. stavak 1. i 2. ovoga Zakona, dužno uzdržavati maćehu odnosno očuha, ako su ga maćeha ili očuh uzdržavali ili se brinuli o njemu dulje vrijeme.

Članak 216.

Ako roditelj ne uzdržava dijete, baka i djed po tom roditelju dužni su ga uzdržavati prema odredbama članka 210. i 211. ovoga Zakona.

Članak 218.

(1) Bračni drug ima pravo podnijeti zahtjev za uzdržavanje do zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod ili poništaj braka, na što ga je sud dužan upozoriti.

(2) Iznimno ako u parnici za razvod ili poništaj braka nije postavljen zahtjev za uzdržavanje, bivši

bračni drug može tužbom tražiti uzdržavanje u roku od šest mjeseci od prestanka braka, ako su pretpostavke za uzdržavanje, predviđene u članku 217. ovoga Zakona, postojale u trenutku zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod ili poništaj braka i trajale bez prestanka do zaključenja glavne rasprave u parnici za uzdržavanje.

Članak 220.

(1) Sud može odlučiti da obveza uzdržavanja bračnog druga traje do godine dana, osobito kad je brak trajao kratko ili kad je tužitelj u mogućnosti u dogledno vrijeme na drugi način osigurati sredstva za život.

(2) U opravdanim slučajevima sud može produžiti obvezu uzdržavanja.

(3) Tužba za produženje uzdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je uzdržavanje određeno.

Članak 221.

(1) Pravo na uzdržavanje prestaje kad razvedeni bračni drug ili bračni drug iz poništenog braka koji to pravo koristi sklopi novi brak.

(2) Pravo na uzdržavanje prestaje sudskom odlukom ako sud utvrdi da razvedeni bračni drug ili bračni drug iz poništenog braka koji to pravo koristi živi u izvanbračnoj zajednici ili da je postao nedostojan tog prava ili ako više ne postoji koja od pretpostavki iz članka 217. ovoga Zakona.

(3) Sud će odrediti da pravni učinak odluke o prestanku uzdržavanja iz stavka 2. ovoga članka nastaje prije njene pravomoćnosti, od dana kad su nastupile pretpostavke za prestanak uzdržavanja.

Članak 222.

(1) Ako je prestala izvanbračna zajednica žene i muškarca, izvanbračni drug koji ispunjava pretpostavke iz članka 3. i 217. ovoga Zakona ima pravo na uzdržavanje od drugoga izvanbračnog druga.

(2) Tužba za uzdržavanje može se podnijeti u roku od šest mjeseci od prestanka izvanbračne zajednice.

Članak 224.

(1) Sud može odlučiti da obveza uzdržavanja izvanbračnog druga traje do godine dana, osobito kad je tužitelj u mogućnosti u dogledno vrijeme osigurati na drugi način sredstva za život.

(2) U opravdanim slučajevima sud može produžiti obvezu uzdržavanja.

(3) Tužba za produženje uzdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je uzdržavanje određeno.

Članak 225.

(1) Pravo na uzdržavanje prestaje ako izvanbračni drug sklopi brak.

(2) Pravo na uzdržavanje prestaje sudskom odlukom ako sud utvrdi da uzdržavani izvanbračni drug živi u novoj izvanbračnoj zajednici ili da je postao nedostojan tog prava ili ako više ne postoji koja od pretpostavki iz članka 217. ovoga Zakona.

(3) Sud će odrediti da pravni učinak odluke o prestanku uzdržavanja iz stavka 2. ovoga članka nastaje prije njene pravomoćnosti od dana kad su nastupile pretpostavke za prestanak uzdržavanja.

Članak 226.

Otac izvanbračnog djeteta dužan je uzdržavati djetetovu majku godinu dana od rođenja djeteta ako ona skrbi o djetetu, a nema dovoljno sredstava za život.

Članak 229.

Ako osoba koja je po ovom Zakonu dužna prije ostalih uzdržavati nije u mogućnosti u potpunosti zadovoljiti potrebe za uzdržavanje, osoba koja traži uzdržavanje može razliku ostvariti od drugih obveznika uzdržavanja predviđenih ovim Zakonom.

Članak 230.

(1) Centar za socijalnu skrb nastojat će da se roditelji ili dijete koje se redovito školuje i nakon punoljetnosti i roditelji izvansudski nagode o visini, odnosno povećanju doprinosa za uzdržavanje djeteta uvijek kad je to moguće, vodeći računa o dobrobiti djeteta.

(2) Nagodba sklopljena u centru za socijalnu skrb je ovršna isprava.

Članak 231.

(1) U parnici o uzdržavanju sud će utvrditi ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje.

(2) Pri ocjenjivanju potreba uzdržavane osobe sud će uzeti u obzir njezine prihode, imovinsko stanje, sposobnost za rad, mogućnost zaposlenja, zdravstveno stanje te druge okolnosti o kojima ovisi odluka o uzdržavanju.

(3) Pri ocjenjivanju mogućnosti osobe koja je dužna uzdržavati uzet će se u obzir sva njezina primanja i stvarne mogućnosti stjecanja povećane zarade, njezine vlastite potrebe i zakonske obveze uzdržavanja.

Članak 232.

(1) Kad se uzdržavanje traži za dijete, uzet će se u obzir i dob djeteta te potrebe za njegovo obrazovanje.

(2) Bez obzira na okolnosti iz članka 231. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja maloljetnog djeteta.

(3) Potrebe djeteta za uzdržavanje mogu se utvrditi i u povećanom iznosu, ako je to u skladu s povećanim mogućnostima pojedinog roditelja.

(4) Ministar nadležan za poslove pravosuđa objavit će jednom godišnje, a najkasnije do 1. travnja tekuće godine, podatke o prosječnim potrebama djeteta s obzirom na troškove života, koje će sud uzeti u obzir zajedno sa stavicima 1. do 3. ovoga članka.

Članak 233.

U parnici o uzdržavanju djeteta sud će roditelju s kojim dijete živi posebno uzeti u obzir rad i brigu koju ulaže u podizanje djeteta i sukladno tome umanjiti njegov novčani doprinos za uzdržavanje djeteta.

Članak 234.

(1) Centar za socijalnu skrb može u ime djeteta pokrenuti i voditi parnicu o uzdržavanju odnosno za povećanje uzdržavanja, ako o djetetu skrbi druga osoba ili ustanova ili ako roditelj s kojim dijete živi to pravo ne ostvaruje iz neopravdanih razloga.

(2) Centar za socijalnu skrb može tražiti ovrhu odluke o uzdržavanju djeteta.

Članak 235.

(1) Centar za socijalnu skrb dužan je voditi očevidnik odluka o uzdržavanju djece koje mu dostavlja sud prema članku 300. stavku 2. i nagodba sklopljenih u centru za socijalnu skrb prema članku 230. ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi propisat će način vođenja očevidnika sudskih odluka o uzdržavanju i nagodba sklopljenih u centru za socijalnu skrb.

Članak 236.

Sud će uputiti obveznika uzdržavanja da se isplate mjesečnih novčanih obroka uzdržavanja iz njegove plaće, naknade plaće ili mirovine mogu obavljati po njegovom pristanku (administrativna zabrana), bez provođenja ovršnog postupka.

Članak 237.

Ako osoba koja je dužna pridonositi za uzdržavanje djeteta nije pristala na administrativnu zabranu, centar za socijalnu skrb će nakon protoka roka od šest mjeseci od dana primitka sudske odluke, odnosno sklapanja nagodbe iz članka 230. ovoga Zakona provjeriti ispunjava li osoba svoju

obvezu redovito i u cijelosti, te poduzeti potrebne mjere za zaštitu djetetovih interesa.

Članak 239.

(1) Sud će obvezniku uzdržavanja koji je u radnom odnosu naložiti plaćanje obroka dospjelih do zaključenja glavne rasprave u određenim novčanim iznosima, a plaćanje budućih novčanih obroka odredit će u postotku od plaće i naknade plaće.

(2) Obveznik uzdržavanja dužan je iznose uzdržavanja određene u postotku od plaće plaćati ovlašteniku uzdržavanja prilikom svake isplate plaće i naknade plaće.

Članak 240.

Odredbe iz članka 238. i 239. ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način i kad je obveznik uzdržavanja korisnik mirovine.

Članak 241.

Na prijedlog osobe koja zahtijeva uzdržavanje sud će kad ocijeni da za to postoje opravdani razlozi, odrediti uzdržavanje u određenom novčanom iznosu, a ne u postotku od plaće, naknade plaće i mirovine.

Članak 242.

Plaćanje novčanih obroka uzdržavanja sud će obvezniku uzdržavanja koji ostvaruje prihode samostalnim obavljanjem djelatnosti osobnim radom ili po drugoj osnovi, a nije u radnom odnosu, kao i u slučaju iz članka 232. stavka 2. ovoga Zakona odrediti uzdržavanje u određenom novčanom iznosu.

Članak 243.

Osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određen prijašnjom pravomoćnom odlukom ili nagodbom pred centrom za socijalnu skrb, ako su se promijenile okolnosti na temelju kojih je donesena prijašnja odluka.

Članak 244.

Fizička ili pravna osoba koja je snosila troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovome Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani.

Članak 261.

(1) Roditelji mogu s odobrenjem nadležnog centra za socijalnu skrb otuđiti ili opteretiti imovinu maloljetnog djeteta radi njegova uzdržavanja, liječenja, odgoja, školovanja, obrazovanja ili za podmirenje neke druge važne potrebe djeteta.

(2) Odobrenje centra za socijalnu skrb potrebno je i za poduzimanje odgovarajućih postupovnih radnji pred sudom ili državnim tijelima koja se odnose na djetetovu imovinu.

Članak 264.

U postupcima iz članka 263. ovoga Zakona primjenjivat će se odredbe Zakona o parničnom postupku i Ovršnog zakona, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 265.

(1) Radnje u posebnim parničnim, izvanparničnim postupcima i radnje u postupcima ovrhe i osiguranja u bračnim, obiteljskim i drugim stvarima koje se uređuju ovim Zakonom, poduzimaju se hitno.

(2) U postupcima iz stavka 1. ovoga članka, prvo ročište mora se održati u roku od petnaest dana od dana kad je tužba ili prijedlog primljen u sudu.

Članak 266.

O žalbi protiv odluke donesene u prvostupanjskom postupku u predmetima iz članka 263. stavak 1. ovoga Zakona, sud drugog stupnja dužan je donijeti odluku u roku od trideset dana od dana primitka žalbe.

Članak 268.

(1) Ako sud tijekom postupka posumnja da stranka nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima i da bi je zbog toga trebalo lišiti poslovne sposobnosti i postaviti joj skrbnika, izvijestit će o tome centar za socijalnu skrb i nadležni sud radi pokretanja odgovarajućeg postupka.

(2) Sud će prekinuti postupak dok se ne provede postupak lišenja poslovne sposobnosti i postavi skrbnik, odnosno dok ga centar za socijalnu skrb ili nadležni sud ne obavijesti o obustavi postupka. Za vrijeme prekida postupka mogu se poduzimati samo radnje za koje postoji opasnost od odgode, posebice one radnje kojima treba zaštititi ili osigurati prava stranke koja nije sposobna sama brinuti se o svojim pravima i interesima.

(3) Sud može u slučaju iz stavka 1. ovoga članka postaviti privremenog zastupnika svakoj stranci u postupku.

Članak 270.

(1) U statusnim stvarima i u stvarima uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb, stranke se u postupku pred sudom ne mogu odreći svojeg zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke, niti se nagoditi.

(2) U postupku iz stavka 1. ovoga članka sud je ovlašten utvrđivati i činjenice koje stranke nisu iznijele, a može odlučiti da se dokazuju i činjenice koje su stranke priznale u postupku.

(3) U postupku iz stavka 1. ovoga članka sud ne može donijeti presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja, niti presudu zbog izostanka.

Članak 271.

U postupku u kojem se odlučuje o statusnim stvarima javnost je isključena.

Članak 273.

Sud će odluke donesene u bračnim sporovima, o lišenju roditeljske skrbi i lišenju poslovne sposobnosti dostaviti matičaru radi upisa u državne matice.

Članak 274.

(1) Kad centar za socijalnu skrb pokreće postupak pred sudom, on u postupku ima položaj stranke.

(2) Centar za socijalnu skrb može se kao stranka pridružiti postupku koji je pokrenula druga osoba, ako je ovlašten za pokretanje toga postupka.

(3) Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati centar za socijalnu skrb da sudjeluje u postupku i odrediti mu rok u kojem može prijaviti svoje sudjelovanje. Dok ne istekne rok sud će zastati s postupkom, ali svoje pravo sudjelovanja u postupku centar za socijalnu skrb može koristiti i nakon protoka tog roka.

Članak 275.

(1) Kad se u postupku pred sudom odlučuje o pravima i dužnostima u odnosima roditelja i djece, sud će pozvati centar za socijalnu skrb da sudjeluje u postupku radi zaštite interesa djeteta.

(2) Centar za socijalnu skrb dužan je odazvati se pozivu suda iz stavka 1. ovoga članka te sudjelovati u postupku.

(3) Centar za socijalnu skrb prisustvuje postupku ovrhe i osiguranja koji se provodi radi ostvarivanja odluke donesene u postupku iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 276.

Kad sudjeluje u postupku prema odredbama članka 274. stavak 2. i članka 275. ovoga Zakona,

centar za socijalnu skrb ovlašten je podnijeti svoj prijedlog i poduzimati druge radnje u postupku radi zaštite prava i interesa djeteta, a osobito iznositi činjenice koje stranke nisu navele, predlagati izvođenje dokaza i ulagati pravne lijekove.

Članak 277.

(1) Sud pred kojim se provodi postupak iz članka 274. stavak 2. ovoga Zakona pozivat će centar za socijalnu skrb na ročišta i dostavljati mu podneske stranaka i odluke, bez obzira sudjeluje li centar za socijalnu skrb u postupku.

(2) Sud će zatražiti od centra za socijalnu skrb da, uzimajući u obzir dob, zrelost i dobrobit djeteta obavijesti dijete o mogućnosti sudjelovanja u sudskom postupku u svezi s postupcima iz članka 275. stavak 1. ovoga Zakona.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjivat će se na odgovarajući način i u izvanparničnim postupcima u kojima prema odredbama ovoga Zakona centar za socijalnu skrb može biti stranka, ako u njima ne sudjeluje.

Članak 279.

Glede prava centra za socijalnu skrb na naknadu troškova postupka i njegove dužnosti snišanja troškova u postupku pred sudom primjenjuju se odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na državnog odvjetnika.

Članak 304.

U parnicama o uzdržavanju neće se primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na postupak u parnicama male vrijednosti.

Članak 305.

(1) U parnicama o uzdržavanju maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti sud nije vezan zahtjevima stranaka, a sporazum stranaka uvažit će ako je u skladu s dobrobiti djeteta.

(2) Protiv drugostupanjske odluke o uzdržavanju maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti revizija nije dopuštena.

Članak 350.

(1) Ovršenik uzdržavanja može pred sudom, javnim bilježnikom, centrom za socijalnu skrb ili poslodavcem, odnosno drugim isplatiteljem dati pristanak da se iznosi određeni za uzdržavanje isplaćuju iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja izravno osobi koja je u odluci suda označena kao primatelj uzdržavanja, bez provođenja ovršnog postupka.

(2) Ako ovršenik daje pristanak iz stavka 1. ovoga članka pred sudom, javnim bilježnikom ili centrom za socijalnu skrb, oni će poslodavcu, odnosno drugom isplatitelju stalnih novčanih primanja odmah dostaviti izjavu ovršenika i odluku o uzdržavanju.

(3) Ako je ovršenik dao pristanak iz stavka 1. ovoga članka pred poslodavcem ili drugim isplatiteljem stalnih novčanih primanja, dužan mu je istodobno podnijeti i odluku o uzdržavanju.

(4) Na temelju pristanka ovršenika poslodavac, odnosno drugi isplatitelj stalnih novčanih primanja dužan je kod svake isplate postupiti po odluci o uzdržavanju.

(5) Sud će u postupku uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti donijeti odluku o ovrsi i provesti ovrhu kad ovršenik ostvaruje plaću ili druga stalna novčana primanja, osim ako je ovršenik pristao na administrativnu zabranu.

Članak 352.

Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke ili nagodbe sklopljene pred centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od tri mjeseca, centar za socijalnu skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, ako ocijeni da bi zbog toga bilo ugroženo uzdržavanje djeteta, poduzeti mjere da se osiguraju sredstva za privremeno uzdržavanje sve dok roditelj – obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi.

Članak 355.

(1) Za određivanje i provođenje privremene mjere radi uzdržavanja mjesno je nadležan sud koji je nadležan za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu.

(2) Za određivanje i provođenje prethodne mjere radi uzdržavanja mjesno je nadležan, osim suda iz stavka 1. ovoga Zakona, i sud koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena odluka o uzdržavanju, koja još nije ovršna.

(3) U parnici o uzdržavanju sud može odrediti privremenu mjeru, a kad donese odluku kojom se dužniku nalaže davanje uzdržavanja, može odrediti prethodnu mjeru radi uzdržavanja, ako odluka još nije ovršna.

(4) Privremenu mjeru osiguranja iz ovoga članka radi uzdržavanja maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, sud može odrediti u svakom postupku u kojem se po odredbama ovoga Zakona odlučuje o pravima i interesima djece.

Članak 356.

(1) Privremena mjera radi uzdržavanja može se odrediti ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje obveze uzdržavanja, te da bez donošenja te mjere postoji opasnost za njegove osobne ili druge važne interese, ili opasnost da će bez te mjere osiguranja protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati ostvarivanje uzdržavanja.

(2) Prethodna mjera radi uzdržavanja može se odrediti ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim da bi do nastupanja ovršnosti odluke kojom je naloženo davanje uzdržavanja bili dovedeni u opasnost njegovi osobni ili drugi važni interesi, ili bi bez te mjere osiguranja bilo spriječeno ili znatno otežano ostvarivanje uzdržavanja.

(3) Smatra se da postoji opasnost za osobne ili druge važne interese predlagatelja osiguranja ako se mjere osiguranja uzdržavanja određuju u korist maloljetnog djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, osim ako se tražbina odnosi na dio uzdržavanja u povećanom iznosu u skladu s povećanim mogućnostima pojedinog roditelja.

(4) Kad se privremena mjera radi uzdržavanja određuje u parnici radi utvrđivanja majčinstva ili očinstva, ovrhovoditelj treba učiniti vjerojatnim da je osoba protiv koje se mjera određuje roditelj djeteta.

Članak 358.

(1) Privremenom mjerom radi uzdržavanja može se protivniku osiguranja naložiti davanje uzdržavanja u opsegu koji je neophodan za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba osobe u čiju korist se privremena mjera određuje, a može se odrediti i svaka druga mjera iz članka 297. Ovršnog zakona.

(2) Prethodnom mjerom radi uzdržavanja može se dužniku naložiti davanje uzdržavanja u opsegu koji je određen odlukom o uzdržavanju ili u manjem opsegu.

Članak 360.

U postupcima radi određivanja i provođenja mjera osiguranja primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe Ovršnog zakona.